

България е сред първите страни, присъединили се към **Конвенцията за влажните зони с международно значение и по-специално като местообитание на водолюбиви птици – Рамсарска конвенция** (приета на 2 февруари 1971 г. в град Рамсар, Иран). Това е първият международен договор, засягащ опазването на биологичното разнообразие. Целта е опазването и разумното ползване на влажните зони като местообитание на водолюбиви птици, отчитайки ги като международен ресурс. Днес тя е разширена към опазването на влажните зони във всички аспекти, като в нея се регламентират основните насоки за национални дейности и международно сътрудничество за опазване и разумно ползване на влажните зони и техните ресурси. Към настоящия момент 158 страни са приели Конвенцията, представени с повече от 1770 влажни зони в списъка на Конвенцията за влажните зони с международно значение, с обща площ 161 млн.ха.

В България, Конвенцията е подписана без задължение за ратификация в изпълнение на Решение на Министерски съвет № 389 от 18 ноември 1974 г. В сила за страната от 24 януари 1976 г., изменена с Протокол, подписан в Париж на 3 декември 1982 г. и влязъл в сила за България на 27 февруари 1986 г. Политиката за опазването и устойчивото ползване на влажните зони се разработва от Министерство на околната среда и водите, което отговаря за прилагането на Рамсарската конвенция в България.

Влажните зони са екосистеми, в които водата е основният фактор, от който зависят екологичните условия и свързаните с тях животни и растения. Съгласно Конвенцията, влажните зони са: „блата, торфяци, мочурища или открити водни площи, естествени или изкуствени, постоянни или временни, статични или течащи, сладки, бракични или солени, включително територии с морска вода, дълбочината на които при отлив не надхвърля шест метра”.

Влажните зони са едни от най-продуктивните екосистеми на Земята. Те предоставят основни екологични ползи и услуги, като те са регулатори на водните режими и източник на био-

логично разнообразие на всички нива на организация – видово, генетично и екосистемно.

За да се присъедини към Конвенцията дадена страна трябва да определи поне една влажна зона за Рамсарско място, съгласно критериите на Конвенцията. Обявяването за Рамсарско място не налага специални ограничения при експлоатирането на влажните зони, напротив подкрепя риболова и използването на всякакви групи ресурси – тръстика, кал, дивеч, сол и т.н., в разумни граници, осигуряващо дългосрочното им ползване в бъдеще.

В списъка на конвенцията за влажните зони с международно значение, България е представена с 10 влажни зони, с обща площ 20 306 хектара – “Атанасовско езеро”, “Комплекс Беленски острови”, “Дуранкулашко езеро”, “Остров Ибиша”, “Шабленско езеро”, “Местността Пога”, “Поморийско езеро”, “Комплекс Ропотамо”, “Езеро Сребърна” и “Езеро Вая”.

Bulgaria is among the countries which first joined **The Convention on Wetlands of International Importance, especially as Waterfowl Habitat – Ramsar Convention** (adopted by participating parties at a meeting in Ramsar, Iran on February 2, 1971). This is the first international treaty for the conservation of biological diversity. The goal of the Convention is conservation and wise use of wetlands as waterfowl habitats, recognizing them as an international resource. Nowadays the Convention has extended its scope towards wetland conservation and wise use in all aspects, giving a definition of the basic directions for actions on a national level and international cooperation for wise use of wetlands and their resources. At present the Convention is adopted by 158 countries having in total over 1770 sites of international importance with aggregated area of 161 mln. h. in the Ramsar List of Wetlands of International Importance.

Pursuant to Decision № 389/18 November 1974 of the Council of Ministers Bulgaria has signed The Convention without obligation to ratify it. It enters into force

on 24 January 1976, amended with an Protocol which was signed in Paris on 3 December 1982 entering into force on 27 February 1986. The Ministry of Environment and Water is the National Authority in charge for the implementation of the Ramsar Convention and for the elaboration of policies on protection and sustainable use of wetlands.

Wetlands are ecosystems where water is the primary factor on which the environmental conditions and the relative species of animals and plants depend. According to the text of the Convention, wetlands are defined as: “areas of marsh, fen, peatland or water, whether natural or artificial, permanent or temporary, with water that is static or flowing, fresh, brackish or salt, including areas of marine water the depth of which at low tide does not exceed six metres”.

Wetlands are among the world’s most efficient ecosystems on the Earth. They provide fundamental ecological profits and services being regulators of water regimes and biodiversity sources at all levels – species, genetic, and ecosystem.

When countries join the Convention, the first obligation under the Convention is for a Party to designate at least one wetland at the time of accession for inclusion in the List of Wetlands of International Importance (the “Ramsar List”) and to promote its conservation, and in addition to continue to “designate suitable wetlands within its territory” for the List. It doesn’t imply any restrictions when exploiting the wetland sites. It encourages wise use of all kind of resources – reed, mud, game, salt etc. and fishing in order to provide their sustainable use in the future.

In List of Wetlands of International Importance, Bulgaria is represented with 10 wetlands, covered 20 306 hectares – “Atanasovsko Lake”, “Belene Islands Complex”, “Durankulak Lake”, “Ibisha Island”, “Lake Shabla”, “Poda”, “Pomorie Wetland Complex”, “Ropotamo Complex”, “Srebarna”, “Vaya Lake”.

Атанасовско езеро

Lake

Atanasovsko

В списъка на влажните зони с международно значение от: 28.11.1984 г.

Площ: 1, 404 ха

Географски координати: 42° 34' с.ш. 27° 28' и.д.

Природозащитен статут:

Северната част на езерото е защитена територия – поддържан резерват, съгласно националното природозащитно законодателство. През 1989 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. езерото е определено за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени видове птици. Попада в границите на предложение за защитена зона – Натура 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите. Атанасовско езеро е обявено от Министерството на здравеопазването за място със значителни запаси от лечебна кал. То е включено в т.нар. зона А с много строг режим на управление.

Контакти: РИОСВ – Бургас
гр. Бургас 8000, п.к. 219
ул. "Перуцица" №67
тел./факс: + 359 56 813 205,
+ 359 56 813 200
e-mail: riosvbs@unacs.bg

Географско положение и описание:

Атанасовско езеро е свръхсолено езеро с лиманен характер в северната си част и белези на лагуна в южната. Значителна част от площта му се използва като солници, но със запазен примитивен начин на солдобив. Разположено е северно от град Бургас, непосредствено до морския бряг. През езерото преминава шосето Варна-Бургас. Езерото е разположено на около 1 м под морското равнище. То е заобиколено от малки пресноводни блата,

суеда [*Suaeda maritima*], тръстиката [*Phragmites australis*], теснолистният папур [*Typha angustifolia*], полската виция [*Vicia campestris*], морският пелин [*Artemisia maritima*]. На езерото са описани следните видове растения, включени в Червената книга на България: извитият фолурус [*Parapholis incurva*], тройновилужната мишорка [*Gypsophila trichotoma*], черноморското плюскавиче [*Silene euxina*], обикновено халимионе [*Halimione pedunculata*], тученицово-

Саблекълн (*Recurvirostra avocetta*) Avocet

както и от система от канали, обрасли с блатна растителност. Между ноември и април прясната вода от водосбора на езерото се събира в канал и се оттича в морето. Източната част на този канал също така снабдява солниците с морска вода от Бургаския залив през периода от май до октомври. Затова водата в канала е прясна през първото полугодие и солена през второто. Атанасовско езеро включва значително разнообразие от местообитания. Най-характерни за него са плитките соленоводни басейни без висша растителност, разделени с диги и други участъци свободни от растителност или обрасли в различна степен с европейска солянка [*Salicornia europaea*]. На места сред тях има характерна за сладководните водоеми водолюбива растителност с преобладаване на теснолистен папур [*Typha angustifolia*], широколистен папур [*Typha latifolia*] и др., тръстикови масиви [*Phragmites australis*].

Биологично разнообразие: В района на Атанасовско езеро са описани повече от 233 вида висши растения. Доминиращи видове са европейската солянка [*Salicornia europaea*], морската

халимионе [*Halimione portulacoides*], обикновена петросимония [*Petrosimonia brachiata*], разнолистна суеда [*Suaeda heterophylla*].

Описани са 16 вида риби, 4 от които са включени в Червената книга на България.

Срещат се 7 вида земноводни и 8 вида влечуги. Два от тези видове, змиегушерът [*Ophisaurus apodus*] и смокът мишкар [*Elaphe longissima*], са включени в Червената книга на България.

Атанасовското езеро е част от Бургаския езерен комплекс – един от трите най-значими комплекси от влажни зони за концентриращи се водолюбивы птици по българското черноморско крайбрежие. В района на Атанасовско езеро са установени 288 вида, от които 84 са включени в Червената книга на България [1985]. От срещаните се видове 127 са от европейско природозащитно значение [SPEC/ /BirdLife International, 2004]. Камо световно застрашени в категория SPEC1 са включени 19 вида, а като застрашени в Европа съответно

Location and description: Atanasovsko Lake is a hypersaline lake which resembles a liman to the north and a lagoon to the south. A considerable part of its surface is used for salt production with preserved primitive salt production methods. It is located north of the city of Burgas, near the sea coast. The lake is crossed by the Varna-Burgas road. The lake lies at 1 m below sea level. Small freshwater marshes, together with a system of canals overgrown with marsh vegetation, surround the lake. The fresh water from the catchment area of the lake is collected in a canal during November-April and flows into the sea. The eastern part of this canal also supplies the salt-works with seawater from Burgas Bay during May-October. Thus the water in the canal is fresh during the first half of the year and saline during the second half. Atanasovsko Lake includes a considerable variety of habitats. Most characteristic are the shallow saline ponds without higher vegetation, divided by dikes, and other areas which are free of vegetation or are covered with *Salicornia europaea*. There is occasional water vegetation of the type found in freshwater bodies, with prevailing Narrow Leaf Cattail [*Typha angustifolia*], Common Cattail [*Typha latifolia*], reedbeds [*Phragmites australis*] etc.

Biodiversity: More than 233 species of higher plants are established around Lake Atanasovsko. *Salicornia europaea*, Herbaceous Seepweed [*Suaeda maritima*], Reed [*Phragmites australis*], Narrow Leaf Cattail [*Typha angustifolia*], Vicia campestris and Sea Wormwood [*Artemisia maritima*] are the dominant species. The following plant species included in the Red Data Book of Bulgaria have been recorded at the lake: *Parapholis incurva*, *Gypsophila trichotoma*,

Silene euxina, *Halimione pedunculata*, *Halimione portulacoides*, *Petrosimonia brachiata* and *Suaeda heterophylla*.

16 species of fish have been recorded, 4 of which are included in the Red Data Book of Bulgaria.

There are 7 species of amphibians and 8 species of reptiles. Two of these species, the European Legless Lizard [*Ophisaurus apodus*] and the Aesculapian Snake [*Elaphe longissima*], are listed in the Red Data Book of Bulgaria.

Lake Atanasovsko is part of the Burgas lake complex – one of the three most important wetland complexes for waterfowl concentrating along the Bulgarian Black Sea coast. In the area of Lake Atanasovsko are recorded 288 species, 84 of which are included in the Red Data Book of Bulgaria [1985]. Of the birds found in the area 127 species are of European conservation concern [SPEC/ /BirdLife International, 2004]. 19 species are included in SPEC1 as threatened, 28 species are included in SPEC2 as threatened in Europe, and 80 species are included in SPEC3. The lake hosts the larger part of the Bulgarian population of the Avocet [*Recurvirostra avocetta*], the Sandwich Tern [*Sterna sandvicensis*] and the Kentish Plover, and thus it is the most important site for these species. Lake Atanasovsko is located along the migration path of Via Pontica and is a typical migration bottleneck for migrating soaring birds coming from a large part of Northern, Eastern and Central Europe. Up to 240 000 storks and 60 000 raptors visit the lake annually during the autumn migration. This is the place with the highest migration density of the White Pelican [*Pelecanus onocrotalus*] and the Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*], the Marsh Harrier [*Circus aeruginosus*], the Red-footed Falcon [*Falco vespertinus*] and is second after the Bosphorus in the concentration of Lesser Spotted Eagle [*Aquila pomarina*]. Together with the other Burgas lakes it is one of the most favourable overwintering sites for pelicans and storks between the Danube Delta and the Bosphorus. During this period

Included in the List of wetlands of international importance since: 28.11.1984

Area: 1, 404 ha

Geographic coordinates: 42°34'N, 27°28'E

Conservation status: The northern part of the lake is a protected areas – a maintained reserve according the national nature protection legislation. In 1989 the territory was designated as an Important Bird Area by BirdLife International. In 1998 the lake was designated as a CORINE site due to its European importance for the protection of rare and threatened bird species. It falls within the borders of a proposed NATURA 2000 site – under both EU Directives – the Habitats Directive and the Birds Directive. Atanasovsko Lake was designated by the Ministry of Health as a place with significant stores of curative mud. It is included in the so-called 'Zone A', with a very strict management regime.

Contacts:

Regional Inspectorate of Environment and Water (RIEW) Burgas
Burgas 8000, P.O.Box 219
67 Perushitsa Str.

Tel./fax + 359 56 813 205
+ 359 56 813 200

e-mail: riosvbs@unacs.bg
Кафявокрил озърличник (*Glareola pratincola*)
Collared Pratincole

Бял щъркел (*Ciconia ciconia*) White Stork

Възстановителни и консервационни мерки:

За обекта има действащ план за управление. От 1978 г. на езерото има полева станция на Централната лаборатория по обща екология към БАН с възможности за наблюдаване на миграцията на реещите се птици. Екологично обучение се провежда главно от Централната лаборатория по обща екология и Българо-швейцарската програма за опазване на биоразнообразието, които организират редовни есенни лагери за студенти, посветени на дейности по управлението на езерото, определяне и броене на реещите се птици. Езерото се използва за добив на сол, по цялата му площ има изпаряване и не се извършва човешка дейност.

В категория SPEC2 – 28 вида, в SPEC3 – 80 вида. В езерото гнезди преобладаващата част от българска популация на саблеклюна [*Recurvirostra avosetta*], гривестата рибарка [*Sterna sandvicensis*] и на морския гъждосвирец [*Charadrius alexandrinus*], поради което е най-важно място за тези видове. Атанасовско езеро се намира на прелетния път *Via Pontica* и е типично “място с тесен фронт на миграция” за мигриращите реещи се птици от значителна част на Северна, Източна и Централна Европа. До 240 000 щъркела и до 60 000 грабливи птици прелитат ежегодно от тук по време на есенната миграция. Това е мястото с най-голяма концентрация в Европа по време на прелет за розовия пеликан [*Pelecanus opocrotalus*] и къдроглавия пеликан [*Pelecanus crispus*], тръстиковия блатар [*Circus aeruginosus*], вечерната ветрушка [*Falco vespertinus*] и на второ място [след Босфора] по концентрация на малкия креслив орел [*Aquila pomarina*]. Заедно с останалите бургаски езера е едно от най-благоприятните места за нощуване на пеликаните и щъркелите между делтата на Дунав и Босфора. Редовно през този период се срещат малкият кormоран [*Phalacrocorax pygmeus*] и лопатарката [*Platalea leucorodia*] в значителна численост. По време на прелет е установяван и изключително редкият световно застрашен вид – тънкоклюният свирец [*Numenius tenuirostris*]. Тъй като не замръзва през зимата, езерото е място с международно значение за концентриране на зимуващи водолюбиви птици, сред които къдроглавият пеликан [*P. crispus*], голямата белочела гъска [*Anser albifrons*], червеногушата гъска [*Branta ruficollis*], белият ангъч [*Tadorna tadorna*], саблеклюнът [*Recurvirostra avosetta*] и др.

От бозайниците на Атанасовско езеро са описани 33 вида. Три вида са от особено голямо консервационно значение: етруската земеровка [*Suncus etruscus*], източно-средиземноморската полевка [*Microtus guentheri*] и лалугерът [*Spermophilus citellus*]. В района на резервата има само три вида едри бозайници лисица [*Vulpes vulpes*], невестулка [*Mustela nivalis*], дива свиня [*Sus scrofa*].

the Pygmy Cormorant [*Phalacrocorax pygmeus*] and the Spoonbill [*Platalea leucorodia*] are often encountered in considerable numbers. During the migration period there was a sighting of the very rare and globally threatened species Slender-Billed Curlew [*Numenius tenuirostris*]. As the lake does not freeze in winter, it is a site of global importance for wintering waterfowl, including Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*], White-Fronted Goose [*Anser albifrons*], Red-Breasted Goose [*Branta ruficollis*], Common Shelduck [*Tadorna tadorna*], Avocet [*Recurvirostra avosetta*] etc.

33 mammal species were recorded at Lake Atanasovsko. Three species are of particular conservation concern: Etruscan Shrew [*Suncus etruscus*], Guenther's Vole [*Microtus guentheri*] and European Ground Squirrel [*Spermophilus citellus*]. Only three species of large mammals are resident in the reserve: Red Fox [*Vulpes vulpes*], Weasel [*Mustela nivalis*] and Wild Boar [*Sus scrofa*].

Restoration and conservation measures: The site has a management plan. There has been a Field Station of the Central Laboratory for General Ecology of the Bulgarian Academy of Sciences at the lake since 1978 with facilities to observe the migration of soaring birds. Conservation education has been developed mainly by the Central Laboratory for General Ecology and Bulgarian-Swiss Biodiversity Conservation Programme, which organize regular autumn camps for students, devoted to management activities in the lake, identification and counting of soaring birds, etc. The lake is used for salt production, there is evaporation over the whole lake area and there is no human activity.

Атанасовско езеро

Lake Atanasovsko

Рамсарски обект

Ramsar site

острови

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.2002 г.

Площ: 6 898 ха

Географски координати: 43°40' с.ш. 25°11' и.д.

Географско положение и описание:

Комплексът е група от един голям остров / о-в Белене/ и девет по-малки острова на р. Дунав, срещу град Белене, разположени в речен участък с дължина 16 км /между 560 и 576 км на р.Дунав/. Най-важният тип екосистеми, характерни за комплекса са заливните крайдунавски гори и вътрешни блатата, като остров Белене е най-големият български дунавски остров и единственият, на който се намират три сладководни блатата, заедно със заобикалящите ги стари заливни върбови гори, както и съседните острови Милка и Китка /Люта/, които са изцяло покрити със заливни гори.

Преобладаващо местообитание са естествените заливни гори предимно от върба /*Salix* sp./ и бяла топола /*Populus alba*/, а на остров Милка – от бял бряст /*Ulmus laevis*/. Формирането им е пряко свързано с водния режим на реката. Високите води не позволяват пълното развитие на пролетната растителност. Оттеглянето на водите съвпада с високите летни температури, в резултат на което на острова се развива буйна лятна растителност. Дървесно-храстовата островна растителност е с по-беден видоф състав в сравнение с тази по крайбрежието на Дунав, като доминират бяла върба /*Salix alba*/ и полска къпина /*Rubus caesius*/. Трите блатата на остров Белене /Песъчина, Мъртвото и Дюлова бара/ са свързани помежду си и чрез канал се оттичат в Дунава. При високи пролетни води през гардата, когато е отворена, в езерата постъпва прясна вода по канала. В блатата се развиват типични блатни съобщества – жълта водна роза /*Nuphar lutea*/, плаващ ръждавец /*Potamogeton natans*/ в по-дълбоките и щитолистна какичка /*Nymphoides peltata*/, жабешка водянка /*Hydrocharis morsus-ranae*/ и дяволски орех /*Trapa natans*/ в по-плитките участъци. Блатата са обрасли в различна степен с тръстика /*Phragmites australis*/, изправена ежова главичка /*Sparganium erectum*/, жилволековидна лаваница /*Alisma plantago-aquatica*/ и др. Типична за блатата тук е формацията от *Azolla filiculoides*. Част от територията на остров Белене е покрита с ливаги.

Тревните асоциации са представени от няколко растителни групировки, които често преминават една в друга, като преобладават обикновеният трясък /*Cynodon dactylon*/, михелиевият дихостилус /*Scirpus michelianus*/ и др. В източните и западните части на островите се образуват пясъчни коси, обикновено без растителност.

Биоразнообразие: Флората на комплекса включва 112 вида водорасли, 19 вида мъхообразни, 21 вида гъби и 475 вида висши растения, 30 от които са включени в Червената книга, 24 в ЗБР, а 12 вида имат международен природозащитен статус. 294 вида лечебни растения. Изключително ценни са върбовите съобщества. В комплекса се срещат редки и застрашени видове като бялата водна лилия /*Nymphaea alba*/, жълтата водна роза /*Nuphar lutea*/, четирилистната марсилея /*Marsilea quadrifolia*/, блатното кокиче /*Leucojum aestivum*/, плаващия ръждавец /*Potamogeton natans*/, щитолистната какичка /*Nymphoides peltata*/ и джюлюна /*Trapa natans*/, които са включени в Червената книга на България.

Голямо е разнообразието и на фауната: общо 1014 вида, от които 650 вида безгръбначни, 67 вида риби, 11 вида земноводни, 17 вида влечуги, 211 вида птици и 58 вида бозайници.

Най-голямото богатство на комплекса са птиците. Комплекс Беленски острови предоставя мозайка от важни местообитания за гнездене, хранене и почистване на водолюбивы птици през цялата година. Той поддържа 141 вида птици, от които 40 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещаните се видове 62 са от европейско природозащитно значение /SPEC/ /BirdLife International, 2004/. Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 5 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 15 вида, в SPEC3 – 42 вида. До 1970 г. на остров Белене се е намирала най-голямата смесена колония от чапли, ибиси,

Islands Complex

Щитовидни какички (*Nymphoides peltata*)
Yellow Floating-Heart

Location and description: The complex is a group of one big /Belene/ and nine smaller islands on the River Danube, located opposite the town of Belene along a 16-km river stretch /between 560 and 576 km of the Danube/. The most important ecosystem types in the complex are the flooded riverine forests and internal marshes. Belene Island is the largest Bulgarian island in the Danube, and the only one with three freshwater marshes together with the surrounding flooded forests. The neighbouring islands of Milka and Kitka /Lyuta/ are completely covered with flooded forests.

The dominating habitats are the natural flooded forests of willow /*Salix* sp./ and White Poplar /*Populus alba*/, and on Milka Island – of White Elm /*Ulmus laevis*/. Their formation is directly linked to the water regime of the river. The high waters do not allow the full development of spring vegetation. The flow-off of waters coincides with the high summer temperatures, and as a result abundant summer vegetation develops on the island. The bush and tree vegetation on the islands has a smaller species variety than the vegetation along the Danube banks, with dominating White Willow /*Salix alba*/ and Dewberry /*Rubus caesius*/. The three marshes on Belene Island /*Pesachina*, *Martvoto* and *Dyulova bara*/ are interconnected and flow into the Danube through a canal. During spring high water, when the canal is opened, fresh water enters the marshes. They contain typical marsh communities – Yellow Waterlily /*Nuphar lutea*/, Broad-Leaved Pondweed /*Potamogeton natans*/, in the deeper parts also Yellow Floating-Heart /*Nymphoides peltata*/, Frogbit /*Hydrocharis morsus-ranae*/, and Water

Chestnut /*Trapa natans*/ in the shallow parts. The marshes have an uneven cover of reed /*Phragmites australis*/, *Sparganium erectum*, Common Water-Plantain /*Alisma plantago-aquatica*/ etc. A typical formation for the marshes here is the one of *Azolla filiculoides*. A part of the territory of Belene Island is covered with meadows. The grass associations are represented by a few plant groups, which often intermingle, dominated by Bermuda Grass /*Cynodon dactylon*/, *Scirpus michelianus* etc. In the eastern and western parts of the islands there are sand banks, usually without vegetation.

Biodiversity: The flora of the complex includes 112 species of algae, 19 species of moss, 21 species of fungi and 475 species of higher plants, 30 of which are included in the Red Data Book of Bulgaria, 24 are listed in the Biodiversity Act and 12 species have international conservation status. There are 294 species of medicinal plants. Extremely valuable are the willow communities. In the complex are recorded rare and threatened species such as the White Waterlily /*Nymphaea alba*/, Yellow Waterlily /*Nuphar lutea*/, Waterclover /*Marsilea quadrifolia*/, Summer Snowflake /*Leucojum aestivum*/, Broad-Leaved Pondweed /*Potamogeton natans*/, Yellow Floating-Heart /*Nymphoides peltata*/ and the Water Chestnut /*Trapa natans*/, which are listed in the Red Data Book of Bulgaria.

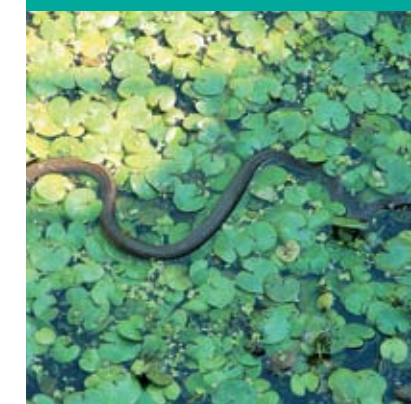
The fauna variety is also considerable: a total of 1014 species, 650 of which are invertebrates, 67 fish species, 11 amphibian species, 17 reptile species, 211 bird species and 58 mammal species.

The most important asset of the complex are the birds. Belene Islands Complex offers important breeding,

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.2002

Area: 6 898 ha

Geographic coordinates: 43°40' N; 25°11' E

Contacts:

Persina Nature Park Directorate
Belene 5930, P.O.Box 49
5 Persin Str.
Tel./ Fax: + 359 658 326 84
e-mail: dppersina@nug.bg

Речна чаука (*Larus ridibundus*)
Black-Headed Gull

Контакти:

Дирекция на Природен Парк "Персина"
гр. Белене 5930, п.к. 49
ул. "Персин" № 5
тел./факс + 359 658 326 84
e-mail: dppersina@nug.bg

Възстановителни и консервационни мерки:

В периода 2002-2008 година на територията на ПП „Персина“ се реализира Проект „Възстановяване на влажни зони и намаляване на замърсяването“, финансиран със средства на Глобалния екологичен фонд и двустранни донори и се изпълнява от Министерството на околната среда и водите на Република България.

По проекта е възстановена влажната зона на о-в Персин и е построена Административна сграда и посетителски център на ПП „Персина“, намиращ се брега на р. Дунав. Възстановената влажна зона е първата от българската част на басейна на р. Дунав.

лопатарки и корморани по българското поречие на река Дунав, наброяваща над 7000 гнездящи птици. С построяването на диги по периферията на острова и отводнителна система и след построяването на язовира Железни врата в Сърбия колонията постепенно намалява и изчезва. До скоро са гнездили малкият корморан [*Phalacrocorax pygmeus*], блестящият ибис [*Plegadis falcinellus*] и лопатарката [*Platalea leucorodia*], но в последните години са установени само да използват островните блатата за хранене. Днес комплексът е важно местообитание с международно значение за редица застрашени видове птици, като белооката потапница [*Aythya nyroca*],

Червена чапла (*Ardea purpurea*) Purple Heron

червената чапла [*Ardea purpurea*], белобузата рибарка [*Chlidonias hybridus*] и морския орел [*Haliaeetus albicilla*]. Блатата се явяват едно от малкото гнездови находища на червеновратия гмурец [*Podiceps grisegena*] в България. Макар и в малка численост, на острова гнезди и ливадният гърдавец [*Crex crex*]. По време на миграция тук се среща и водното шаварче [*Acrocephalus paludicola*]. През зимата, по време на миграция и през гнездовия период островният комплекс е място където редовно се струпват за хранене и почивка значителни количества къдроглави пеликани [*Pelecanus crispus*], малки корморани [*Phalacrocorax pygmeus*] и големи корморани [*Phalacrocorax carbo*].

От бозайниците особено ценен вид е видратата [*Lutra lutra*].

Природозащитен статут: Сухоzemната територия на Комплекс Беленски

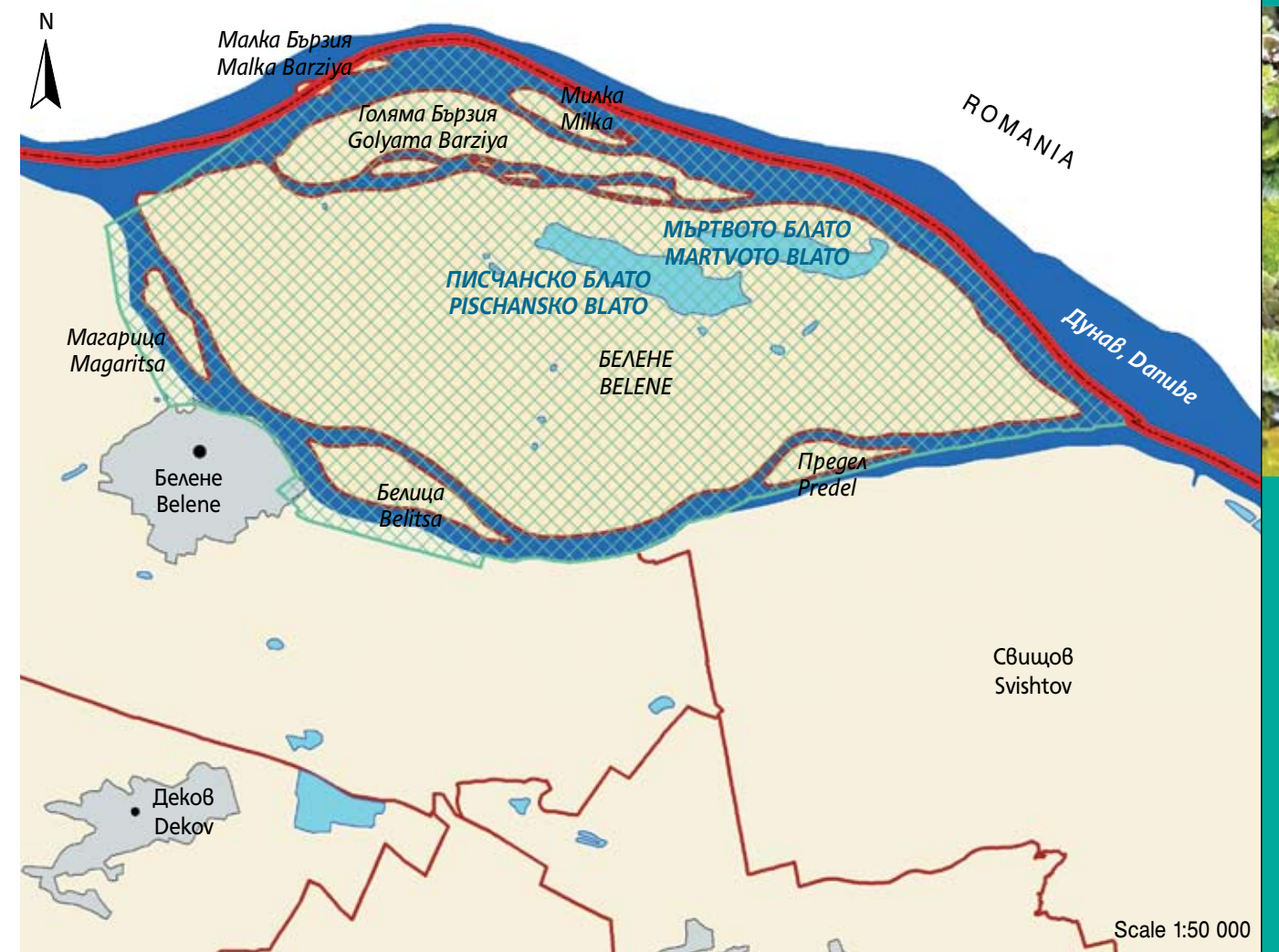
острови е част от Природен парк “Персина”, обявен през 2000 г. В комплекса има два резервата – островите “Милка” и “Китка”, обявени съответно през 1956 и 1981 г. за опазване на уникални крайречни заливни гори. Поддържаният резерват “Персински блатата” с буферната зона, както и защитената местност “Персин-Изток” са обявени през 1981 г. за опазване на представителни влажни зони, с характерни местообитания и гнездови находища на рибарки, патици и гъски. През 1998 г. остров Персина /Белене/ е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 1989 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място.

Комплексът е предложен за защитена зона – Natura 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

feeding and resting habitats for waterfowl throughout the year. It supports 141 bird species, 40 of which are listed in the Red Data Book of Bulgaria [1985]. Of the recorded species 62 are of European conservation concern [SPEC/ BirdLife International, 2004]. 5 species are listed in SPEC1 as globally threatened, 15 are included in SPEC2 as threatened in Europe, and 42 species are included in SPEC3. Until 1970 Belene Island hosted the largest mixed colony of herons, ibises, spoonbills and cormorants along the Danube in Bulgaria, which counted more than 7000 nesting individuals. When dikes were constructed along the edge of the island together with a drainage system, and after the construction of the Iron Gates Dam in Serbia, the colony gradually disappeared. Until recently there were breeding Pygmy Cormorants [*Phalacrocorax pygmeus*], Glossy Ibis [*Plegadis falcinellus*] and Spoonbill [*Platalea leucorodia*], but during the last few years they were found only to use the island marshes for feeding. Today the complex is a habitat of international

Комплекс Беленски острови

Belene Islands Complex

importance for a number of threatened bird species such as Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*], Purple Heron [*Ardea purpurea*], Whiskered Tern [*Chlidonias hybridus*] and White-Tailed Eagle [*Haliaeetus albicilla*]. The marshes are one of the few breeding sites for the Red-Necked Grebe [*Podiceps grisegena*]. The island hosts a breeding population [although with small numbers/ of the Corncrake [*Crex crex*]. During the migration the Aquatic Warbler [*Acrocephalus paludicola*] is also encountered here. In winter, during the migration and the breeding period the island complex is a regular feeding and resting place for considerable numbers of Dalmatian Pelicans [*Pelecanus crispus*], Pygmy Cormorants [*Phalacrocorax pygmeus*] and Cormorants [*Phalacrocorax carbo*].

A particularly valuable mammal species is the Otter [*Lutra lutra*].

Conservation status: The land territory of Belene Islands Complex is part of Persina Nature Park, designated in 2000. There are two islands in the reserve – the islands Milka and Kitka, designated in 1956 and 1981 respectively for protection of unique riparian flooded forests. The Persina marsh Maintained Reserve with its buffer zone, as well as the Persin-east Protected Area were designated in 1981 for protection of representative wetlands with characteristic habitats and breeding sites for terns, ducks and geese. In 1998 Persina Island /Belene/ was listed as a CORINE site due to its European importance for the protection of rare and threatened habitats, plants and animals, including birds. In 1989 the territory was designated as an Important Bird Area by BirdLife International.

The complex is a proposed Natura 2000 site under both the Habitats Directive and the Birds Directive.

Restoration and conservation measures:

The period between 2002-2008 saw the implementation of the project “Wetlands Restoration and Pollution Reduction” on the territory of Persina Nature Park, funded by the Global Environmental Facility and bilateral donors and realized by the Ministry of Environment and Water of Bulgaria.

Within the project the wetland area on Persin Island was restored and an administrative building and a visitor centre of Persina Nature Park were constructed, located by the Danube. The restored wetland area is the first in the Bulgarian part of the Danube river basin.

Дуранкулашко езеро

В списъка на влажните зони с международно значение от: 28.11.1984 г.

Площ: 350 ха

Географски координати:

43° 42' с.ш. 28° 30' и.д.

Природозащитен статут:

Дуранкулашкото езеро е обявено за природна забележителност през 1980 г. и прекатегоризирано в защитена местност през 2002 г., с цел опазване на застрашени видове водолубиви птици. През 1989 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. 23% от територията на Орнитологично важното място е определена за КОРИНЕ място, поради европейското и значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Попага в границите на предложени за защитени зони – Natura 2000 места и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Контакти:

РИОСВ – Варна

гр. Варна 9000

ул. "Ян Палах" № 4

тел./факс: + 359 52 634 579

+ 359 52 634 593

e-mail: riosv-vn@mbox.contact.bg

Природозащитен център – Дуранкулак

с. Дуранкулак, общ. Шабла

Географско положение и описание:

Разположено е в Североизточна България, на 6 км от границата с Румъния, източно от едноименното село. Крайморско лиманно сладководно до бракично езеро с естествен произход и значителни обраствания от водолубива растителност. Разположено в бивша речна долина, затова и езерото има характерна извита форма. То е разделено на две части – основната южна част и по-малката северна част, наречена Орлово/Карталийско блато. Заобиколено е с обработваеми земи и степни територии. Откритата водна площ е 253 ха, като 193 ха са покрити с водна растителност. Максималната дълбочина на южната част е 4 м, а на Орлово блато 1,5 м. В южната част има два малки острова, единият от които е археологически обект. Между езерото и морето се простира ивица от пясъчни дюни и плажове. Водният баланс на езерото се определя главно от подземните води и валежите. При силно вълнение през пясъчната коса е възможно навлизане на морска вода в езерото. Основни местообитания са откритите водни площи и обширните масиви от висша водолубива растителност покриващи предимно северната /Орловото блато/ и югозападната /Ваклинския ръкав/ част на езерото, както и блатото от югоизточната му страна. Сред тях доминират обикновената тръстика /Phragmites australis/, теснолистният /Typha angustifolia/, широколистният панур /Typha latifolia/ и трърбестият камъш /Schoenoplectus triquetel/. Около югозападната част на езерото са обособени храстови асоциации от драка /Paliurus spina-christii/, обикновен глог /Crataegus monogyna/, шипка /Rosa canina/ и изкуствено създадени насаждения от топола /Populus sp./, полски ясен /Fraxinus oxycarpa/, мъжрян /Fraxinus ornus/, махалебка /Prunus mahaleb/. Сред водолубивата растителност във Ваклинския ръкав на езерото има естествено появили се групи от бяла върба /Salix alba/.

Биологично разнообразие: 193 ха са покрити от тръстиков масив, където се срещат следните растителни видове: тръстика /Phragmites australis/, теснолистен панур /Typha

angustifolia/, широколистен панур /T. latifolia/, Болбосхоenus maritimus, жерардиева гзука /Juncus gerardii/, морска гзука /J. maritimus/, езерен камъш /Schoenoplectus lacustris/, сенников водолоб /Butomus umbellatus/ и гр. В Орловото блато има отделно съобщество на камъш /Schoenoplectus triquetel/. В плитките части има голямо разнообразие на субмерзна растителност: плаващ ръждавец /Potamogeton natans/, гребеновиден ръждавец /P. pectinatus/, къдрав ръждавец /P. crispus/, плаващ роголистник /Ceratophyllum demersum/, класовиден многолистник /Myriophyllum spicatum/, обикновена мехурка /Utricularia vulgaris/, водно лютиче /Ranunculus aquatilis/, гребна водна леща /Lemna minor/, тригелна водна леща /L. trisulca/. Пясъчните дюни и брегове са покрити със специфична растителност: приморски ветрогон /Eryngium maritimum/, бяла куча лобода /Salsola soda/, сезиерова млечка /Euphorbia seguieriana/, безплодна овсига /Bromus sterilis/, Leymus arenarius, пясъчна амофила /Ammophila arenaria/, влагалищна власатка /Festuca vaginata/, пясъчен живовлек /Plantago arenaria/, обикновена вулпия /Vulpia myuros/, обикновен холосхъонус /Holoschoenus vulgaris/, жерардиева гзука /J. gerardii/ и други.

От фауната 17 постоянни вида риби са описани в езерото, включително шаран /Cyprinus carpio/, сом /Silurus glanis/, девемуглева бодлувка /Pungitius platigaster/, триугла бодлувка /Gasterosteus aculeatus/, дебелоусто попче /Neogobius platystris/, кавказко попче /Knipowitschia caucasica/, мраморно попче /Proterorhinus marmoratus/, ивичестата угла /Syngnathus abaster/, бял амур /Ctenopharyngodon idella/, бял молстолоб /Hypophthalmichthys molitrix/, Gambusia holbrooki, бабушка /Rutilus rutilus/, червеноперка /Scardinius erythrophthalmus/, костур /Perca fluviatilis/, бяла риба /Sander lucioperca/. 7 вида риба срещани се в езерото са включени в Червената книга на България, 5 вида са под защитата на Бернската конвенция и 3 вида са включени в програмата Корине.

Описани са 7 вида земноводни, като червенокоремна бумка /Bombina bombina/, голяма водна жаба /Rana

Кривоклон брегобегач (Calidris ferruginea) Curling Sandpiper

Location and description: The lake is situated in eastern Bulgaria, 6 km from the Romanian border, east of the village of the same name, near the sea coast. It is a freshwater-brackish water liman of natural origin and with considerable vegetation cover. It lies in a former river valley, which is why the lake has a specific 'S' shape. It is separated into two parts – the main area in the south and a smaller area in the north called Eagle Marsh. The lake is surrounded by arable land and steppe territories. The open water surface covers 253 ha, and 193 ha are covered by aquatic vegetation. The southern part has a maximum water depth of 4 m and the Eagle Marsh has a maximum depth of 1.5 m. Two small islands are located in the southern part, one of which is an archeological site. Between the lake and the sea lies a strip of sand dunes and beach. The water balance of the lake is determined mainly by groundwater and precipitation. The intrusion of marine waters into the lake has been recorded. The main habitats are the open water surfaces and the large areas covered with higher aquatic vegetation in the northern part /Eagle Marsh/ and the southwestern part /the Vaklin Arm/, as well as the marsh to its southeast. Dominating species are Reed /Phragmites australis/, Narrow Leaf Cattail /Typha angustifolia/, Common Cattail /Typha latifolia/ and Schoenoplectus triquetel. Around the southwestern part of the lake there are associations of Jerusalem Thorn /Paliurus spina-christii/, Hawthorn /Crataegus monogyna/, Dog Rose /Rosa canina/ and artificial plantations of poplar /Populus sp./, Raywood Ash /Fraxinus oxycarpa/, Manna Ash /Fraxinus ornus/, Prunus mahaleb. Among the aquatic vegetation in the Vaklin Arm of the lake there are natural groups of

Lake

Durankulak

White Willow /Salix alba/.

Biodiversity: There are 193 ha of reed-beds, where the following plant species are found: Reed /Phragmites australis/, Narrow Leaf Cattail /Typha angustifolia/, Common Cattail /Typha latifolia/, Sea Clubrush /Bolboschoenus maritimus/, Saltmarsh Rush /Juncus gerardii/, Sea Rush /Juncus maritimus/, Common Clubrush /Schoenoplectus lacustris/, Grass Rush /Butomus umbellatus/, etc. A separate community of Triangular Clubrush /Schoenoplectus triquetel/ is present in Eagle Marsh. In the shallow parts, there is a rich diversity of submerged vegetation: Broad-leaved Pondweed /Potamogeton natans/, Fennel Pondweed /Potamogeton pectinatus/, Curly-leaved Pondweed /Potamogeton crispus/, Common Hornwort /Ceratophyllum demersum/, Spiked Water-Milfoil /Myriophyllum spicatum/, Common Bladderwort /Utricularia vulgaris/, Common Water-Crowfoot /Ranunculus aquatilis/, Common Duckweed /Lemna minor/ and Star Duckweed /Lemna trisulca/. Sand dunes and beaches are covered by specific vegetation: Sea Holly /Eryngium maritimum/, Opposite-Leafed Saltwort /Salsola soda/, Euphorbia seguieriana, Barren Brome /Bromus sterilis/, Leymus arenarius, European Beachgrass /Ammophila arenaria/, Festuca vaginata, Branched Plantain /Plantago arenaria/, Rat's-Tail Fescue /Vulpia myuros/, Holoschoenus vulgaris, Saltmarsh Rush /Juncus gerardii/ etc.

Of the fauna there are 17 resident fish species recorded in the lake, including Common Carp /Cyprinus carpio/, Wels Catfish /Silurus glanis/, Nine-Spined Stickleback /Pungitius platigaster/, Three-Spined Stickleback /Gasterosteus aculeatus/, Flatsnout Goby /Neogobius platystris/, Knipowitschia caucasica, Tubenose Goby /Proterorhinus marmoratus/, Black-Striped Pipefish /Syngnathus abaster/, Grass Carp /Ctenopharyngodon idella/, Silver Carp /Hypophthalmichthys molitrix/, Eastern Mosquitofish /Gambusia holbrooki/, Common Roach /Rutilus rutilus/, Common Rudd /Scardinius erythrophthalmus/, European Perch /Perca fluviatilis/ and Zander /Sander lucioperca/. 7 fish species found in the lake are listed in the Red Data Book of Bulgaria,

Included in the List of wetlands of international importance since: 28.11.1984

Area: 350 ha

Geographic coordinates:

43° 42' N; 28° 30' E

Conservation status:

Lake Durankulak was designated as a nature monument in 1980 and recategorized to a protected site in 2002 in order to protect threatened waterfowl species. In 1989 the territory was designated by BirdLife International as an Important Bird Area. In 1998 23% of the IBA was listed as a CORINE site due to its European importance for the protection of rare and threatened habitats, plants and animals, including birds. It falls within proposed Natura 2000 sites under both the Habitats Directive and the Birds Directive.

Contacts:

RIEW -Varna

Varna 9000, 4 Jan Palach Street

Tel./ fax: + 359 52 634 579

+ 359 52 634 593

E-mail: riosv-vn@mbox.contact.bg

Nature Conservation Centre Durankulak Durankulak Village, Shabla Municipality

Възстановителни и консервационни мерки: За обекта има утвърден и действащ План за управление, в който са заложени широк спектър от консервационни мерки. Всяка година се организира преброяване на птиците в района. БДЗП провежда орнитологичен мониторинг и подробни изследвания на зимуващите гъски. На западния бряг на езерото е построен информационен и природозащитен център на фондация "Льо Балкан".

Малък горски водобегач (*Tringa glareola*) Wood Sandpiper

ridibunda], горска гълбоккрака жаба [*Rana dalmatina*], гървесница [*Hyla arborea*], зелена крастава жаба [*Bufo viridis*], сирийска чесновница [*Pelobates syriacus balcanicus*], обикновена чесновница [*Pelobates fuscus*].

8 вида влечуги се срещат на територията на езерото: европейска блатна костенурка [*Emys orbicularis*], шипобедрена костенурка [*Testudo graeca*], кримски гущер [*Podarcis taurica*], зелен гущер [*Lacerta viridis*], жълтоуха водна змия [*Natrix natrix*], сива водна змия [*N. tessellata*], пепелянка [*Vipera ammodytes*], смок стрелец [*Coluber caspius*].

В Дуранкулашкото езеро и прилежащите му територии са установени 260 вида птици, от които 72 са включени в Червената книга на България [1985]. От срещаните се видове 110 са от европейско природозащитно значение [SPEC/ BirdLife International, 2004]. Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 14 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 27 вида, в SPEC3 – 69 вида. Дуранкулашкото езеро е място от световно значение за водолюбивите птици през зимата, главно поради големите струпвания на гъски. Заедно с голямата белочела гъска [*Anser albifrons*], тук в значителни количества зимува световно застрашената червеногуша гъска [*Branta ruficollis*], като почти цялата ѝ световна популация през януари и февруари пребивава в Дуранкулашкото и Шабленското езера, което несъмнено ги прави едни от най-значимите влажни зони в света. Сред многобройните ята гъски редовно се среща и световно застрашената малка белочела гъска [*Anser erythropus*]. Езерото е едно от местата в страната с големи струпвания на зеленоглава патица [*Anas platyrhynchos*] през зимата. То е едно от няколкото места в България, където са наблюдавани през последните години червеногушият гмуркач [*Gavia stellata*], моминия жерав [*Anthoides virgo*] и стрепета [*Tetrax tetrax*]. Тъй като езерото се намира на миграционния път Via Pontica и в близост до Дунавската делта, то е една от най-важните станции при прелета на птиците по българското Черноморие. Особено

многобройни са щъркелоподобните [*Ciconiiformes*], гъскоподобните [*Anseriformes*] и гъжгосвирицоподобните [*Charadriiformes*] птици. Използва се като място за почивка по време на прелет от розовия пеликан [*Pelecanus onocrotalus*], малкия корморан [*Phalacrocorax pygmeus*], както и от единични екземпляри голям креслив орел [*Aquila clanga*]. По време на миграция е установено и водното шаварче [*Acrocephalus paludicola*], което е застрашено от изчезване в света. В по-малки количества, както през зимата, така и по време на миграция са отбелязани тръноопашатата потапница [*Oxyura leucocephala*] и къдроглавият пеликан [*Pelecanus crispus*]. Средиземноморският буревестник [*Puffinus yelkouan*] ползва крайбрежните морски води пред езерото като място за хранене. Езерото е едно от най-важните в страната места за гнезденето на червената чапла [*Ardea purpurea*], морския гъжгосвирец [*Charadrius alexandrinus*], тръстиковия блатар [*Circus aeruginosus*], кафявокрилия огърличник [*Glaucopis pratensis*], средната пъструшка [*Porzana parva*], белочелата рибарка [*Sterna albifrons*] и вечерната ветрушка [*Falco vespertinus*]. Езерото е основното гнездовище по българското Черноморие на застрашената от изчезване в света белоока потапница [*Aythya nyroca*]. Макар и в по-малки количества тук гнездят и някои други редки и застрашени от изчезване видове птици, като големия воден бик [*Botaurus stellaris*], совоокия гъжгосвирец [*Burchinus oedicnemus*] и полската бърбица [*Anthus campestris*].

От бозайниците по-ценни видове са лалугерът [*Spermophilus citellus*], видра [*Lutra lutra*], невестулка [*Mustela nivalis*] и др.

5 species are protected under the Bern Convention and three are included in the CORINE Programme.

7 amphibian species are recorded: European Fire-Bellied Toad [*Bombina orientalis*], Marsh Frog [*Rana ridibunda*], Agile Frog [*Rana dalmatina*], European Tree Frog [*Hyla arborea*], European Green Toad [*Bufo viridis*], Eastern Spadefoot [*Pelobates syriacus balcanicus*], the Common Spadefoot [*Pelobates fuscus*].

Дуранкулашко езеро

Lake Durankulak

The lake hosts 8 reptile species: European Pond Turtle [*Emys orbicularis*], Spur-Tighed Tortoise [*Testudo graeca*], Wall-Lizard [*Podarcis taurica*], European Green Lizard [*Lacerta viridis*], Grass Snake [*Natrix natrix*], Dice Snake [*Natrix tessellata*], Horned Viper [*Vipera ammodytes*] and Caspian Whipsnake [*Coluber caspius*].

In Lake Durankulak and its adjoining territories 260 bird species were recorded, 72 of which are included in the Red Data Book of Bulgaria [1985]. Of these species 110 are of European conservation concern [SPEC/ BirdLife International, 2004]. 14 species are included in SPEC1 as globally threatened, 27 are included in SPEC2 as threatened in Europe, and 69 species are listed in SPEC3. Lake Durankulak is a site of global importance for waterfowl in winter, mainly due to the large concentrations of geese. The White-Fronted Goose [*Anser albifrons*] and the globally threatened Red-Breasted Goose [*Branta ruficollis*] winter here in considerable numbers. Nearly the whole world population of the Red-Breasted Goose stays at Durankulak and Shabla Lake in January and February, which makes them two of the most significant wetland areas worldwide. The numerous goose flocks regularly contain individuals of Lesser White-Fronted Goose [*Anser erythropus*], which is globally threatened. The lake is one of the sites in Bulgaria with large concentrations of Mallard [*Anas platyrhynchos*] in winter. It is one of the few places in Bulgaria where during the past few years with sightings of the Red-Throated Diver [*Gavia stellata*], the Demoiselle Crane [*Anthoides virgo*] and the Little Bustard [*Tetrax tetrax*]. As the lake lies along the migration path of Via Pontica and close to the Danube delta, it is one of the most important stations for bird migration along the Bulgarian Black Sea coast. Particularly numerous are the orders of Ciconiiformes, Anseriformes and Charadriiformes. The lake is used as a resting site during migration by the White Pelican [*Pelecanus onocrotalus*], the Pygmy Cormorant [*Phalacrocorax pygmeus*], as well as by individual Greater Spotted Eagles [*Aquila clanga*]. During the migration, the Aquatic Warbler [*Acrocephalus paludicola*], which is globally threatened, was also recorded. In smaller numbers in winter and during the migration were recorded White-Headed Duck [*Oxyura leucocephala*] and Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*]. The

Yelkouan Shearwater [*Puffinus yelkouan*] uses the coastal sea water in front of the lake as a feeding place. The lake is one of the most important feeding sites in the country for the Purple Heron [*Ardea purpurea*], the Kentish Plover [*Charadrius alexandrinus*], the Marsh Harrier [*Circus aeruginosus*], the Collared Pratincole [*Glaucopis pratensis*], the Little Crake [*Porzana parva*], the Little Tern [*Sterna albifrons*] and the Red-Footed Falcon [*Falco vespertinus*]. The lake is the major breeding place on the Bulgarian Black Sea coast for the globally threatened Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*]. The site hosts breeding populations [though with smaller numbers] of some other rare and threatened bird species such as the Bittern [*Botaurus stellaris*], the Stone Curlew [*Burhinus oedicnemus*] and the Tawny Pipit [*Anthus campestris*].

Of the mammals valuable species are the European Ground Squirrel [*Spermophilus citellus*], the Otter [*Lutra lutra*], the Weasel [*Mustela nivalis*] etc.

Restoration and conservation measures: The site has an approved management plan which contains a wide range of conservation measures. Every year there is a bird census in the area. The Bulgarian Society for the Protection of Birds is undertaking ornithological monitoring and detailed research on wintering geese. An Information and Nature Conservation Centre was built by the Foundation "Le Balkan-Bulgaria" at the western bank of the lake.

Остров Ибиша

Island

Ibisha

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.2002 г.

Площ: 372 ха

Географски координати: 43° 49' с.ш. 23° 31' и.д.

Възстановителни и конзервационни мерки:

Предстои изготвянето на план за управление на поддържан резерват „Ибиша“. Българското дружество за защита на птиците /БДЗП/ провежда мониторинг на птиците.

Географско положение и описание: Ибиша е остров на река Дунав /на 717 километра/, разположен срещу село Долни Цибър, източно от град Лом, който се е образувал по естествен път под влиянието на речното течение – възникнал е от наносите от пясък и пръст, където течението е по-слабо. По-голямата част от острова е обрасла с характерните за дунавските острови заливни гори от черна елша /*Alnus glutinosa*/, бяла /*Salix alba*/ и крехка /*Salix*

erythrophthalmus/, и др. По време на високи нива на водата през канал на острова навлизат риби, които служат като хранителна база за птиците от гнездовата колония.

Международната значимост на остров Ибиша се определя от наличието на най-голямата у нас смесена чаплого-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан /*Phalacrocorax pygmeus*/

Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*) Night Heron

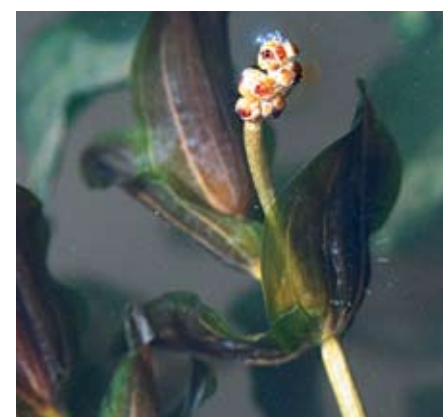
fragilis) върба, бяла топола /*Populus alba*/ и черна топола /*Populus nigra*/, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина /*Rubus* sp./ . Западният бряг на острова е голяма пясъчна коса без растителност. Около острова се формират речни плитчини. Водният режим на острова изцяло зависи от режима на река Дунав, като част от острова се наводнява при високи нива на водите.

Биологично разнообразие: Най-ценният елемент от растителността на острова са заливните гори /съобщества от черна елша /*Alnus glutinosa*/, трошлива върба /*Salix fragilis*/, бяла топола /*Populus alba*/ и черна топола /*Populus nigra*/.

От рибите в речното течение около острова се срещат видове, характерни за тази част на река Дунав – щука /*Esox lucius*/, шаран /*Cyprinus carpio*/, лин /*Tinca tinca*/, червеноперка /*Scardinius*

и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла /*Nycticorax nycticorax*/, гривеста чапла /*Ardeola ralloides*/ и лопатарка /*Platalea leucorodia*/ . Съществуването на колонията от чапли и корморани изцяло зависи от заливната гора на острова, като място за гнездене и от наличието на плитчини около острова и по реката, необходими за намирането на храна.

Природозащитен статут: Част от територията на острова е поставена под строга защита като поддържан резерват. През 1997 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Остров „Ибиша“ попада в границите на предложени за защитени зони – Natura 2000 места и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Стъблообхващащ ръжгавец (*Potamogeton perfoliatus*) Perfoliate Pondweed

Location and description: Ibisha is an island in the Danube River /717. km/, located opposite the village of Dolni Tsibar, east of the town of Lom, which originated naturally as a result of the influence of the river stream: it has evolved from the sand and mud sedimentation in the parts where the stream is lower. The island is covered mainly by flooded forests of Black Alder /*Alnus glutinosa*/, White Willow /*Salix alba*/ and Crack Willow /*Salix fragilis*/, White Poplar /*Populus alba*/ and Black Poplar /*Populus nigra*/, characteristic of the Danube islands. There are also poplar plantations and hygrophytic grass communities. The forests have a dense and practically impenetrable layer of lianas and Blackberry /*Rubus* sp./ . In the western part of the island there is a large sand bank without vegetation. There are river shallows around the island. The water regime of the island is entirely dependent on the regime of the Danube. Part of the island is flooded during high water levels.

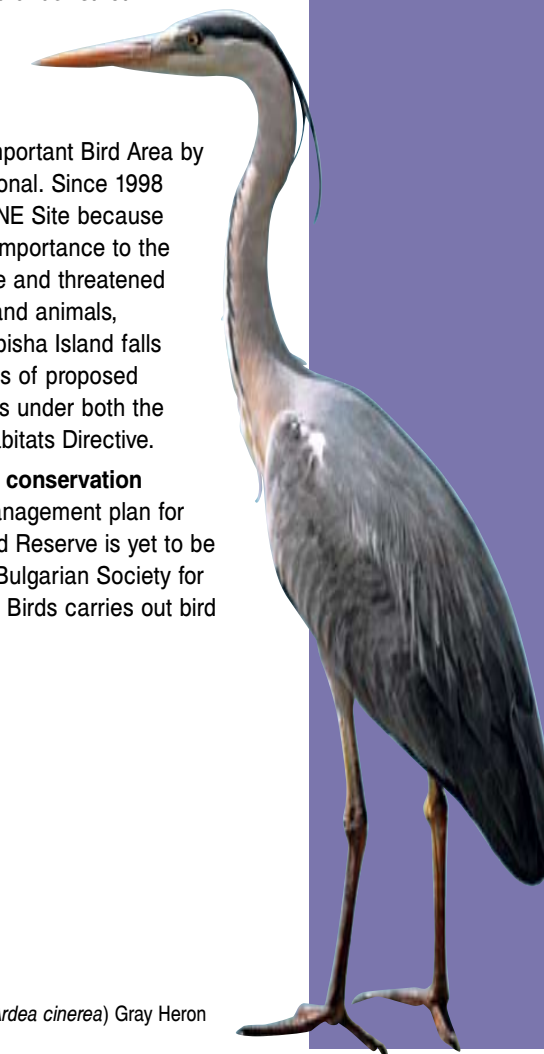
Biodiversity: The most valuable element of the island vegetation are the flooded forests /associations dominated by Black Alder /*Alnus glutinosa*/, Crack Willow /*Salix fragilis*/, White Poplar /*Populus alba*/ and Black Poplar /*Populus nigra*/.

In the river stream around the island occur the fish species specific to this part of Danube – Northern Pike /*Esox lucius*/, Carp /*Cyprinus carpio*/, Tench /*Tinca tinca*/, Rudd /*Scardinius erythrophthalmus*/, etc. During the high water level fish enter the island /through a canal/ and serve as a trophic base for the bird species nesting in the colony.

The international importance of Ibisha Island is defined by the largest mixed colony of herons and cormorants in Bulgaria. The island is a site of global importance for the nesting species Pygmy Cormorant /*Phalacrocorax pygmeus*/ and is one of the most important sites in Bulgaria for the nesting species Night Heron /*Nycticorax nycticorax*/, Squacco Heron /*Ardeola ralloides*/ and Spoonbill /*Platalea leucorodia*/ . The existence of the heron and cormorant colony entirely depends on the flooded forest of the island as a nesting place and on the shallows around the island and along the river, which are essential for the feeding of the birds.

Conservation status: Part of the island territory is placed under strict protection as a maintained reserve. In 1997 the territory was designated as Important Bird Area by BirdLife International. Since 1998 it is also a CORINE Site because of its European importance to the protection of rare and threatened habitats, plants and animals, including birds. Ibisha Island falls within the borders of proposed Natura 2000 sites under both the Birds and the Habitats Directive.

Restoration and conservation measures: A management plan for Ibisha Maintained Reserve is yet to be developed. The Bulgarian Society for the Protection of Birds carries out bird monitoring.

Сиба чапла (*Ardea cinerea*) Gray Heron

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.2002

Area: 372 ha

Geographic coordinates: 43°49'N 23°31'E

Contacts:

RIEW Montana
Montana 3400, P. O. Box 55

4 Yulius Irasek Str.

Tel./fax: + 359 96 300 960

+ 359 96 300 961

E-mail: riosv_mont@net-surf.net

Контакти:

РИОСВ – Монтана
гр. Монтана 3400, п.к. 55
ул. „Юлиус Ирасек“ № 4
тел./факс: + 359 96 300 960
+ 359 96 300 961
e-mail: riosv_mont@net-surf.net

Остров Ибиша

Island Ibisha

Малка бяла чапла (Egretta garzetta) Little Egret

Възловат ръжгавец (Potamogeton nodosus) Longleaf Pondweed

Scale 1:50 000

Рамсарски обект

Ramsar site

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.2002 г.

Площ: 307 ха

Географски координати: 42° 27' с.ш. 27° 27' и.д.

Природозащитен статут:

Пога има статут на защитена местност съгласно националното природозащитно законодателство от 1989 г. През същата година е обявена за орнитологично важно място (ОВМ). От 1994 г. е КОРИНЕ място. Попада в границите на предложението за защитена зона – Натура 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Географско положение и описание:

Намира се на брега на Черно море близо до южната промишлена зона на град Бургас. Част е от комплекса на Бургаските влажни зони, включващ Атанасовското, Бургаското /Вая/ и Мандренското езеро. Тя е най-източната лагунна част на Мандренското езеро. Пога представлява комплексна екосистема от блатен тип /еутрофно блато/. Включва елементи на морски, литорални, сладководни, бракични и

Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*) Cormorant

свърхсолени екосистеми. Местността има международно значение поради голямото разнообразие на птици.

Най-голямата площ се заема от тръстикови масиви [*Phragmites australis*]. Освен това се срещат смесени съобщества от тръстика [*Phragmites australis*], сантониев пелин [*Artemisia santonicum*] и морска гзука [*Juncus maritimus*], както и от пясъчен пирей [*Elymus sabulosus*], пясъчен живовлек [*Plantago scabra*], тройновилужна мишорка [*Gypsophila trichotoma*], морски ветрогон [*Eryngium maritimum*] и татарска салата [*Lactuca tatarica*]. В западната част се намират съобщества на европейската солянка [*Salicornia europaea*], а в централната част има формация от свит изворник [*Atropis convoluta*]. В югоизточната част има съобщество от морска гзука [*Juncus maritimus*], морски болбошонус [*Bolboschoenus maritimus*] и морска рупия [*Ruppia maritima*].

Биологично разнообразие: 5 вида висши растения срещани се в Пога са включени в Червената книга на България: морски ветрогон [*Eryngium*

maritimum], тройновилужна мишорка [*Gypsophila trichotoma*], лъскава камилска трева [*Corispermum nitidum*], татарски млечник [*Lactuca tatarica*], черноморско плюскавиче [*Silene euxina*]. Пога е единственото в страната находище на кучата лобода [*Chenopodium botryoides*]. Срещат се 8 вида риби, като най-честа е гамбузията [*Gambusia holbrooki*], следвана от кавказкото попче [*Knipowitschia caucasica*] и триизглата бодливка [*Gasterosteus aculeatus*]. Кавказкото попче и триизглата бодливка са включени в Червената книга на България.

От земноводните и влечугите се срещат общо 15 вида. Ценни видове са балканската чесновица [*Pelobates syriacus balcanicus*], жълтокоремникът [*Ophisaurus apodus*] и пъстрият смок [*Elaphe quatorlineata sauromates*], включени в Червената книга на България. Най-масовите видове са блатната костенурка [*Emys orbicularis*] и ивичестият гушер [*Lacerta trilineata*].

Пога е едно от най-богатите места в страната по видово разнообразие на птици. Описани са общо 249 вида /65% от всички описани в България видове птици/. 71 от тях са включени в Червената книга. Пога е място на обитаване на 8 световно застрашени вида – къдроглав пеликан [*Pelecanus crispus*], малък корморан [*Phalacrocorax pygmeus*], червеногуша гъска [*Branta ruficollis*], тръноопашата попанница [*Oxyura leucocephala*], белоока попанница [*Aythya nyroca*], голям креслив орел [*Aquila clanga*], царски орел [*Aquila heliaca*], ливаден гърдавец [*Crex crex*]. 137 вида птици са с европейско значение. 236 вида са включени в Бернската конвенция. 46 вида птици са гнезгещи. Едно от трите места за гнездене в България за лопатарката [*Platalea leucorodia*] и ибиса [*Plegadis falcinellus*]. На Пога се намира една от най-големите в страната смесени колонии /и най-голямата по Черноморието/ на бяла лопатарка [*Platalea leucorodia*], блестящ ибис [*Plegadis falcinellus*], сива чапла [*Ardea cinerea*], малка бяла чапла [*Egretta garzetta*], нощна чапла [*Nycticorax nycticorax*], ръжжива чапла [*Ardea purpurea*]. За бялата лопатарка

Ивичест гушер (*Lacerta trilineata*) Balkan Green Lizard

Location and description: Situated on the Black Sea coast close to the south industrial zone of the city of Burgas. It is part of the Burgas wetland areas complex, which includes Lake Atanasovsko, Lake Burgas /Vaya/ and Mandra Lake. It is the easternmost lagoon part of Mandra Lake. Poda is a complex marsh-like system /eutrophic marsh/. It includes elements of marine, littoral, freshwater, brackish and hypersaline ecosystems. The area is of international significance due to the large variety of birds.

Most of the area is occupied by reed beds [*Phragmites australis*]. There are also mixed communities of Reed [*Phragmites australis*], *Artemisia santonicum* and Sea Rush [*Juncus maritimus*], as well as associations of *Elymus sabulosus*, *Plantago scabra*, *Gypsophila trichotoma*, Sea Holly [*Eryngium maritimum*] and Blue Lettuce [*Lactuca tatarica*]. In the western part there are communities of Slender Glasswort [*Salicornia europaea*], and the southern part hosts a formation of *Atropis convoluta*. In the southeast there is a community of Sea Rush [*Juncus maritimus*], *Bolboschoenus maritimus* and Widgeon Grass [*Ruppia maritima*].

Biodiversity: 5 higher plant species are included in the Red Data Book: Sea Holly [*Eryngium maritimum*], *Gypsophila trichotoma*, Shiny Bugseed [*Corispermum nitidum*], Blue Lettuce [*Lactuca tatarica*] and *Silene euxina*. Poda is the only location in Bulgaria for the Red Goosefoot [*Chenopodium botryoides*].

There are 8 fish species. Most numerous is the Eastern Mosquitofish [*Gambusia holbrooki*], followed by *Knipowitschia caucasica* and the Three-spined Stickleback [*Gasterosteus aculeatus*]. *Knipowitschia caucasica*

and the *Three-spined Stickleback* are listed in the Red Data Book of Bulgaria.

The amphibian and reptile species are a total of 15. Valuable species are the Eastern Spadefoot Toad [*Pelobates syriacus balcanicus*], the European Legless Lizard [*Ophisaurus apodus*] and the Four-lined Snake [*Elaphe quatorlineata sauromates*], included in the Bulgarian Red Data Book. The most numerous species are the European Pond Turtle [*Emys orbicularis*] and the Balkan Green Lizard [*Lacerta trilineata*].

Poda is one of the richest places in the country in terms of bird species variety. 249 species have been recorded /65% of all bird species recorded in Bulgaria/. 71 of them are included in the Red Data Book. Poda is home to 8 globally threatened species: Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*], Pygmy Cormorant [*Phalacrocorax pygmeus*], Red-breasted Goose [*Branta ruficollis*], White-headed Duck [*Oxyura leucocephala*], Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*], Greater Spotted Eagle [*Aquila clanga*], Imperial Eagle [*Aquila heliaca*], and Corn Crake [*Crex crex*]. 137 bird species are of European importance. 236 species are included in the Bern Convention. There are 46 breeding species. Poda is one of the three breeding sites in Bulgaria for the Spoonbill [*Platalea leucorodia*] and the Glossy Ibis [*Plegadis falcinellus*]. Poda holds one of the largest mixed colonies in the country /and the biggest on the Black Sea Coast/ of Spoonbill [*Platalea leucorodia*], Glossy Ibis [*Plegadis falcinellus*], Grey Heron [*Ardea cinerea*], Little Egret [*Egretta garzetta*], Night Heron [*Nycticorax nycticorax*], and Purple Heron [*Ardea purpurea*]. Poda is one of the few nesting sites for the Spoonbill in Bulgaria, and the only one on the Black Sea coast.

There are 18 mammal species, for example the Otter [*Lutra lutra*]. Poda is one of the three locations in Bulgaria where the Etruscan Shrew [*Suncus etruscus*] is found.

Restoration and conservation measures: The protected area has a management plan. Within the Bulgarian-Swiss Biodiversity Conservation Programme in the protected

Poda

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.2002

Area: 307 ha

Geographic coordinates: 42°27'N 27°27'E

Conservation status:

Poda is a protected area according to national nature conservation legislation since 1989. In the same year it was designated as an Important Bird Area (IBA). It is a CORINE site since 1994. The site falls within a proposed Natura 2000 sites under both the Habitats Directive and the Birds Directive.

Contacts:

RIEUV – Burgas
Burgas 8000, P.O.Box 219
67 Perushitsa Str.
Tel./fax: + 359 56 813 205
+ 359 56 813 200

E-mail: riosvbs@unacs.bg
Poda Ecological Centre
Burgas 8000, P.O.Box 361
Tel./fax: +359 56 850 540; 850 541
E-mail: poda@bspb.org

Местността Пога

Site Poda

Лонамарка (*Platalea leucorodia*) Spoonbill

Блатна костенурка (*Emys orbicularis*) Pond Terapin

Рамсарски обект

това е едно от малкото гнездилища в страната и единственото по Черноморското крайбрежие.

От бозайниците се срещат 18 вида, като видрата *[Lutra lutra]*. Пога е едно от трите места в България, където се среща етруската земеровка *[Suncus etruscus]*.

Възстановителни и консервационни мерки: Защитената местност има действащ план за управление. В рамките на Българо-швейцарската програма за опазване на биологичното разнообразие в защитената местност е построен природозащитен център „Пога“, управляван от Българското дружество за защита на птиците. Защитената местност се управлява от БДЗП, провежда се съвместен

Вугра *[Lutra lutra]* Otter

контрол с РИОСВ-Бургас. Изградени са изкуствени островчета за привличане на гнезещи птици. Издигната е наблюдателна кула. Провежда се мониторинг на защитената местност. Провеждат се познавателни екскурзии.

site was created Poda Ecological Centre managed by the Bulgarian Society for the Protection of Birds /BSPB/. Poda Protected Site is also managed by the BSPB and the site is monitored together with the Regional Inspectorate of Environment and Water – Burgas. Artificial islands were created for attracting nesting birds. An observation tower was constructed. The protected site is monitored regularly. Education trips are organized.

Рамсарски сайт

Поморийско езеро

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.2002 г.

Площ: 814 ха

Географски координати:

42° 35' с.ш. 27° 37' и.г.

Географско положение и описание: Езерото представлява естествена свръх-солена лагуна, разположена на площ от 850 хектара. Размери: дължина – 6,7 км; ширина – 1,8-2 км. Естествена пясъчна коса и изкуствена дига отделят лагуна от Черно море. В южната част езерото е свързано с морето чрез канал. Основната част на Поморийското езеро е открита водна площ без растителност по бреговете. Езерото е важно заради своите естествени сто-

Саблеклон (*Recurvirostra avosetta*) Avocet

пански ресурси – гобив на сол, лечебна кал и потенциални рибни ресурси. Част от езерното гъно е покрита с лековита тиня. Поморийското калонаходище е едно от най-добрите в Европа. В южната част на езерото се добива лечебна кал, а в северната са разположени солниците, които се използват за солдобив от векове. Солниците представляват множество хиперхалинни басейни със средна соленост на водата около 50%. Басейните са отделени едни от други с гървено-насипни диги, на места слабо обрасли с европейска солянка *[Salicornia europaea]*. В отделни участъци около тях се среща халопитна тревна растителност главно от свит изворник *[Puccinellia convoluta]*, европейска солянка и др., както и плитководия водолубива растителност по бреговете, където преобладават теснолистни папур *[Typha angustifolia]* и обикновена тръстика *[Phragmites australis]*. Околните територии на езерото се използват като обработваеми земи: основно лозя,

за производство на вино и ракия. Близко до обекта се намира туристическия град Поморие.

Биологично разнообразие: В Поморийско езеро се срещат специфични растителни съобщества от халопити, характерни за свръхсолените водни басейни (50%) като солянката *[Salicornia europaea]*. Други доминантни растителни видове са теснолистния папур *[Typha angustifolia]*, широколистния папур *[T. latifolia]*, обикновената тръстика *[Phragmites australis]* и езерен камъш *[Schoenoplectus lacustris]*. Освен това тук се срещат и растителни видове, застрашени от изчезване в Европа, като лъскава камилска трева *[Corispermum nitidum]* и ауриния *[Lepidotrichum uechtritzianum]*. Тук могат да бъдат открити определени редки растителни видове, намиращи се в Червената книга на България, като: извит парафолис *[Parapholis incurva]*, изгута водна леща *[Lemna gibba]*, тройновилужна мишорка *[Gypsophila trichotoma]*, черноморско плюскавиче *[Silene euxina]* и др.

Най-голямото богатство на Поморийско езеро е орнитофауната. В езерото и прилежащите му територии са установени 265 вида птици, от които 74 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 138 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 8 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 15 вида, в SPEC3 – 66 вида. Езерото е едно от най-важните места в страната за гнезденето на саблеклона *[Recurvirostra avosetta]*, кокилобегача *[Himantopus himantopus]*, белочелата рибарка *[Sterna albifrons]*, речната рибарка *[Sterna hirundo]*, гривестата рибарка *[Sterna sandvicensis]* и на морския гъждосвирец *[Charadrius alexandrinus]*. Езерото е разположено на миграционния път *Via Pontica* и е ключово място за почивка по време на прелет за значителни количества гъждосвирци, змуркачи, змурци и др., които са под закрила на Бонската конвенция. През зимата тук редовно се концентрира 1% от черноморската популация на немия лебед *[Cygnus olor]*. По време

Location and description: The lake is a natural hypersaline lagoon with an area of 850 ha. Size: length – 6.7 km; width – 1.8-2 km. A natural sandbar and an artificial dike separate the lagoon from the Black Sea. The southern part of the lake is connected to the sea by a canal. The main part of Lake Pomorie is open water surface without vegetation along the shores. The lake is of importance due to its natural economic resources – production of salt, medicinal mud and fish. Part of the lake bottom is covered in curative mud. This mud production site is one of the best in Europe. In the southern part there is mud extraction, and the northern is dominated by salt works which were used for salt production for centuries. The salt works are a series of hypelhaline basins with average salinity of around 50%. The basins are separated from each other by dikes, covered in places by *Salicornia europaea* etc, as well as shallows with aquatic vegetation along the shores, where Narrow Leaf Cattail *[Typha angustifolia]* and Common Reed *[Phragmites australis]* prevail. The surrounding territories of the lake are used as arable land: mainly vineyards for wine and brandy production. Near the site lies the tourist town of Pomorie.

Biodiversity: In Lake Pomorie there are specific plant communities of halophytes characteristic of hypersaline water bodies [50%] such as the Salt Wort *[Salicornia europaea]*. Other dominant plant species are the Narrow Leaf Cattail *[Typha angustifolia]*, the Common Cattail *[Typha latifolia]*, the Reed *[Phragmites australis]*, and Common Clubrush *[Schoenoplectus lacustris]*. There are also plant species threatened in Europe

such as the Small Bugseed *[Corispermum nitidum]* and *Lepidotrichum uechtritzianum*. Here can also be found certain rare plant species listed in the Red Data Book of Bulgaria such as Curved Sicklegress *[Parapholis incurva]*, Common Duckweed *[Lemna gibba]*, *Gypsophila trichotoma*, *Silene euxina* etc.

The greatest asset of Lake Pomorie is the bird fauna. In the lake and its adjoining territories are recorded 265 bird species, 74 of which are included in the Red Data Book of Bulgaria [1985]. Of the recorded species 138 are of European conservation concern [SPEC] /BirdLife International, 2004/. 8 species are included in SPEC1 as globally threatened, 15 are included in SPEC2 as threatened in Europe and 66 are listed in SPEC3. The lake is one of the most important breeding sites in the country for the Avocet *[Recurvirostra avosetta]*, the Black-Winged Stilt *[Himantopus himantopus]*, the Little Tern *[Sterna albifrons]*, the Common Tern *[Sterna hirundo]*, the Sandwich Tern *[Sterna sandvicensis]* and the Kentish Plover *[Charadrius alexandrinus]*. The lake is located along the migration route of *Via Pontica* and is a key resting place during migration for considerable numbers of plovers, divers, grebes etc, which are protected by the Bonn Convention. In winter here regularly gathers 1% of the Black Sea population of the Mute Swan *[Cygnus olor]*. During the migration and in winter Lake Pomorie also hosts 5 globally threatened species – the Pygmy Cormorant *[Phalacrocorax pygmeus]*, the Dalmatian Pelican *[Pelecanus crispus]*, the Ferruginous Duck *[Aythya nyroca]*, the White-headed Duck *[Oxyura leucocephala]* and the Corncrake *[Crex crex]*.

Conservation status: In 1989 the territory was listed by BirdLife International as Important Bird Area [IBA]. In 1998 it was designated as a CORINE site due to its European importance to the protection of rare and threatened bird species. Lake Pomorie was designated as a protected area according to national ecologic legislation in 2001 in order to protect threatened bird species. The complex is a proposed

Lake

Pomorie

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.2002

Area: 814 ha

Geographic coordinates:

42°35'N, 27°37'E

Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*) Sandwich Tern

Contacts:

RIEW – Burgas

Burgas 8000, P.O.Box 219

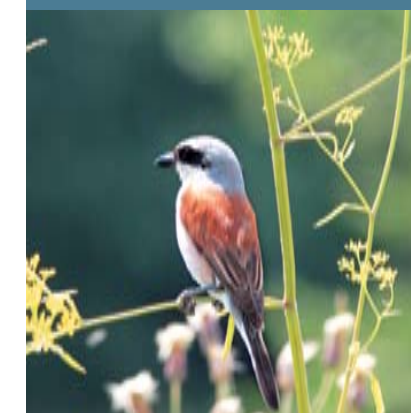
67 Perushitsa Str.

Tel./fax: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

E-mail: riosvbs@unacs.bg

Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) Red-Backed Shrike

Рамсарски обект

Ramsar site

Контакти:

РИОСВ – Бургас

гр. Бургас 8000, п.к. 219

ул. “Перушица” № 67

тел./факс: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

e-mail: riosvbs@unacs.bg

Поморийско езеро

Lake Pomorie

Ням лебег (*Cygnus olor*) Mute Swan

на миграция и през зимата в Поморийското езеро се срещат и 5 световно застрашени вида – малкият корморан [*Phalacrocorax ruficeps*] и къдроглавият пеликан [*Pelecanus crispus*], белооката потапница [*Aythya nyroca*], тръноопашатата потапница [*Oxyura leucoserphala*] и ливадният гърдавец [*Carex sp.*].

Природозащитен статут:

През 1989 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. е определено за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазва-

нето на редки и застрашени видове птици. Поморийското езеро е обявено за защитена територия съгласно националното законодателство през 2001 г. с цел опазване на застрашени видове птици. Комплексът е предложен за защитена зона – Natura 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Възстановителни и консервационни мерки: На територията на Поморийско езеро се реализират консервационни и възстановителни дейности и обра-

зователно-информационни кампании от НПО „Зелени Балкани“. През есента НПО „Зелени Балкани“ редовно организира международни работни ваканции, свързани с опазване на орнитофауната на езерото. В резултат са изградени изкуствени острови, благодарение на които се възстанови изчезналата колония на гривести рибарки (*Sterna sandvicensis*). Днес тази колония надхвърля 1200 гнездещи двойки и е най-голямата на Балканския полуостров. През 2002 г. е открит Музей на солта с финансовата подкрепа на програма ФАР. В периода 2005-2009 г.

на територията на Поморийско езеро се реализира проект „Поморийско езеро – консервация, възстановяване и устойчиво управление“, финансиран със средства на Глобалния екологичен фонд и Световна Банка и изпълняван от НПО „Зелени Балкани“ Целта на този проект е да подкрепи устойчивото управление на Поморийско езеро и екосистемата от влажни зони чрез подпомагане на комбинация от дейности за възстановяване, консервация и устойчиво производство. В рамките на проекта ще се изготви и план за управление на „Поморийско езеро“.

Natura 2000 site under both the Birds Directive and the Habitats Directive.

Restoration and conservation measures:

Conservation and restoration activities, as well as information and educational campaigns, are carried out by Green Balkans NGO on the territory of Lake Pomorie. In the autumn, Green Balkans organizes regular international conservation working holidays for the protection and preservation of the avifauna of the Lake. As a result, artificial islands have been built, which restored the Sandwich Tern [*Sterna sandvicensis*] colony. Today, this colony numbers more than 1200 breeding pairs, being the biggest Sandwich Tern colony on the Balkan Peninsula. A Museum of Salt was opened in 2002 with financial support from the EU PHARE. During the period 2005-2009 on the territory of Lake Pomorie a project “Lake Pomorie – conservation, restoration and sustainable management” is under implementation, funded by the Global Environmental Facility and the World Bank, and carried out by Green Balkans. The aim of the project is to support the sustainable management of Lake Pomorie and the wetland ecosystem through a combination of activities for restoration, conservation and sustainable production. Within the project a management plan will be developed.

Комплекс Ропотамо

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.1975 г.

Площ: 5,500 ха

Географски координати: 42° 19' с.ш. 27° 45' и.д.

Възстановителни и консервационни мерки:

Изработен е план за управление на защитените територии в комплекса. Екипът на проект "Бургаски влажни зони" организира и провежда орнитологични дейности и мониторинг. През 2003 г. в резерват "Ропотамо" е открит посетителски център. В центъра са оборудвани зала за демонстрации и информация на туристи и групи посетители. Посетителите могат да получат информация за резервата и неговите обитатели, да видят филм за природните богатства на резервата, да посетят и разгледат обекти по определен маршрут.

Контакти:

РИОСВ – Бургас

гр. Бургас 8000, п.к. 219

ул. "Перушица" № 67

тел./факс: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

е-mail: riosvbs@unacs.bg

Посетителски и информационен център "Ропотамо"

Географско положение и описание:

Комплексът е разположен на около 50 км южно от областния център гр. Бургас. Комплексът включва следните влажни зони: 1. „Устието на река Ропотамо“. Включва последните 7 км от реката, преди тя да се влее в Черно море. Това е единствената голяма река в комплекса с дължина 48,5 км и водосбор с площ 248,7 км². Периодът на пълноводие трае около 4 месеца. 2. „Блато Аркутино“, пресноводна лагуна с площ 1,16 км², открита водна площ 0,03 км². Минимална дълбочина около 0,5 м. През продължителни сухи периоди блатото пресъхва напълно. При периоди на пълноводие водите му се оттичат в морето през естествен канал. В блатото не навлиза морска вода, така че солеността му не е променлива. 3. „Блато Алепу“, широко е 50-100 м и е разделено от морето от пясъчна коса. Средната дълбочина е 1 м, водосборът е с площ 10-12 км². Когато нивото на блатото е ниско, връзката между северната и южната му част се прекъсва и се образуват два водоема. Връзката между блатото и морето се осъществява чрез малък шлюз. Морската вода може да премине през пясъчната коса само при нисък или обратен хидравличен наклон. 4. „Блато Стомополу“, намира се на 50-100 м западно от морския бряг, разделено е от морето от пясъчна ивица и дюни. Откритата водна площ е около 0,6 км². Водосборът е с площ 6 км². Канал с шлюз свързва блатото с морето. Дига разделя блатото на две части – северна и южна, но при покачване на нивото, двете части могат да се свържат.

Комплексът Ропотамо включва значително разнообразие от биотопи. Съществен елемент представляват крайбрежните блато с хидрофитна растителност с преобладаване на тръстиката [*Phragmites australis*], теснолистнен папур [*Typha angustifolia*], широколистнен папур [*Typha latifolia*], крайбрежен камъш [*Schoenoplectus litoralis*] и др., както и такива с хидрофитна растителност: водна лилия [*Nymphaea alba*], жабешка водянка [*Hydrocharis morsus-ranae*], издута водна леща [*Lemna gibba*] и др. Характерни за комплекса са речният лиман на р. Ропотамо с хидрофитна и хидрофитна растителност, включваща

посочените по-горе видове, лонгозни гори от полски ясен [*Fraxinus oxycarpa*], полски бряст [*Ulmus minor*], черна елша [*Alnus glutinosa*], глог [*Crataegus monogyna*] със значително участие на лиани. Широколистните гори са главно от благун [*Quercus frainetto*] със средиземноморски елементи или смесен с космат гъб [*Quercus pubescens*] и виргилиев гъб [*Quercus virgiliana*] и др. Крайбрежната ивица е заета от дюни с псамофитна тревна растителност, главно пясъчна амофила [*Ammophila arenaria*], пясъчна лилия [*Pancreatium maritimum*] и др., вторични храстови и тревни съобщества с преобладаване на грака [*Paliurus spina-christi*], морски пелин [*Artemisia maritima*], полски пелин [*Artemisia campestris*], влагалищна влакамка [*Festuca vaginata*] и др.

Биологично разнообразие: Уникален обект по отношение на биоразнообразието. Крайречните гори са типични за комплекса и уникални за Европа. 11% от всички видове, включени в Червената книга на България, са описани в комплекса. 5 вида са български ендемити: железист лопен [*Verbascum glanduligerum*], фривалдскиеве пълоскавиче [*Silene frivaldszkyana*], български опопанакс [*Opopanax bulgaricum*], българска круша [*Pyrus elaeagrifolia*] subsp. bulgarica, 12 са балкански ендемити, а 22 са реликтни видове. Други интересни видове за комплекса са: оливиеров минзухар [*Crocus olivieri*], тракийско лале [*Tulipa hageri*], пясъчна лилия [*Pancreatium maritimum*], блатно кокиче [*Leucojum aestivum*], водна лилия [*Nymphaea alba*]. Във влажните зони на комплекса са описани 39 вида висши водни растения – около 20% от всички такива видове в България. 5 вида са включени в Червената книга на България, от които 3 са застрашени [жълтата водна роза [*Nuphar lutea*], бялата водна лилия [*Nymphaea alba*], джълонът [*Trapa natans*], а два са редки [безкоренчестата волфия [*Wolffia arrhiza*] и южната мехурка [*Utricularia australis*]]. Други важни видове са: ниската морска трева [*Zostera noltii*], остролистният ръждавец [*Potamogeton acutifolius*], морският пелин [*Artemisia maritima*].

Във влажните зони на комплекс Ропотамо са описани 55 вида риби, като 4 вида

Водна лилия (*Nymphaea alba*) White Waterlily

Location and description: The complex is located about 50 km south of the district centre Burgas. The complex comprises the following wetland sites: 1. Estuary of the River Ropotamo. Includes the final 7 km of the river before it reaches the sea. The only large river in the Complex, with a length of 48.5 km and catchment area of 248.7 km². The high-water period lasts about 4 months. 2. Arkutino Swamp. Freshwater lagoon, with a total area of 1.16 km², and open water area of 0.03 km². Minimum depth: c. 0.5 m. In continuously dry periods, the swamp dries up completely. In periods of high water, the water flows into the sea through a natural channel. Seawater does not intrude into the swamp, and thus does not affect the salinity of the wetland. 3. Alepu Marsh 50-100 m in width and separated from the sea by a sandbar; average depth c. 1 m /0.8-2.0 m/, catchment area 10-12 km². When the water level is low, the connection between the northern and southern parts of the swamp is exposed, dividing the swamp into two separate water bodies. The natural connection of the basin with the sea is facilitated by a small sluice. Seawater can cross the sandbar only during low or reverse hydraulic gradients. 4. Stomoplo Marsh. Situated c 50-100 m west of the sea, the marsh is separated from the sea by a strip of sand and dunes. Openwater area c. 0.6 km²; catchment area 6 km². A canal with a sluice gate connects the marsh to the sea. A dyke divides the wetland into two parts – north and south, but when the water level is increased the two parts of the swamp may be connected.

The Ropotamo Complex includes a considerable variety of biotopes. A significant element are the coastal marshes with hygrophytic vegetation dominated by Reed

[*Phragmites australis*], Narrow Leaf Cattail [*Typha angustifolia*], Common Cattail [*Typha latifolia*], *Schoenoplectus litoralis* etc. as well as marshes with hydrophytic vegetation: White Waterlily [*Nymphaea alba*], European Frogbit [*Hydrocharis morsus-ranae*], Common Duckweed [*Lemna gibba*] etc. A characteristic part of the complex is the river liman of Ropotamo River with hygrophytic and hydrophytic vegetation including the abovementioned species, longose forests of Raywood Ash [*Fraxinus oxycarpa*], Field Elm [*Ulmus minor*], Black Elder [*Alnus glutinosa*], Hawthorn [*Crataegus monogyna*] with considerable participation of lianas. The deciduous forests are mainly of Hungarian Oak [*Quercus frainetto*] with Mediterranean elements or mixed with Pubescent Oak [*Quercus pubescens*] and *Quercus virgiliana* etc. The coast is covered by dunes with psamophytic grass vegetation, mainly *Ammophila arenaria*, Sea Daffodil [*Pancreatium maritimum*] etc, secondary bush and grass communities dominated by Jerusalem Thorn [*Paliurus spina-christi*], Sea Wormwood [*Artemisia maritima*], Field Wormwood [*Artemisia campestris*], *Festuca vaginata* etc.

Biodiversity: A unique site in terms of biodiversity. Riverine forests are typical of the complex and unique europewide. 11% of all species listed in the Red Data Book of Bulgaria are recorded in the complex. Five species are Bulgarian endemics: *Verbascum glanduligerum*, *Silene frivaldszkyana*, *Opopanax bulgaricum*, *Pyrus elaeagrifolia bulgarica*, 12 are Balkan endemics and 22 are relict species. Other species of interest include *Crocus olivieri*, *Tulipa hageri*, *Pancreatium maritimum*, *Leucojum aestivum* and *Nymphaea alba*. In the wetlands of the complex 39 higher aquatic plant species are recorded – around 20% of all such species found in Bulgaria. Five species are included in the Red Data Book of Bulgaria, of which three are threatened [Yellow Waterlily [*Nuphar lutea*], White Waterlily [*Nymphaea alba*], Water Chestnut [*Trapa natans*]] and two are rare [*Wolffia arrhiza*, *Utricularia australis*]. Other key species include *Zostera noltii*, *Potamogeton acutifolius* and Sea

Complex

Ropotamo

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.2002

Area: 5,500 ha

Geographic coordinates: 42°19' N, 27°45' E

Restoration and conservation measures:

There is a management plan for the protected wetland territories in the complex. The team of the project "Burgas wetland areas" organizes and conducts ornithological activities and monitoring. In 2003, a visitor centre was opened in Ropotamo Reserve. The centre is equipped with a demonstration and information room for tourists and visitor groups. The visitors can receive information about the reserve and its inhabitants, see a film about the natural assets of the reserve and visit certain sites following a special route.

Contacts:

RIEWF – Burgas

Burgas 8000, P.O.Box 219

67 Perushtitsa Str.

Tel./fax: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

E-mail: riosvbs@unacs.bg

Ropotamo Visitor and Information Centre

Белоока помпанница (*Aythya nyroca*)
Ferruginous Duck

Дървесница (*Hyla arborea*) Tree Frog

Природозащитен статут: Около 50% от комплекс Ропотамо е поставен под законова защита съгласно българското природозащитно законодателство. Поддържаният резерват "Ропотамо" е обявен през 1940 г. първоначално като резерват с цел опазване на разнообразие от местообитания и богата флора и фауна, включително птици. Останалите 6 защитени територии в комплекса са обявени с цел опазване на застрашени местообитания, растителни и животински видове, включително птици. През 1989 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. Половината от комплекса е определен за КОРИНЕ място през 1998 г., поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Комплекс Ропотамо попада в границите на предложени за защитени зони – Натура 2000 места и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

с различна степен на ендемизъм обитава река Ропотамо. 5 вида са включени в Червената книга на България като застрашени.

Ропотамо е едно от трите места в България, които са най-богати на влечуги и земноводни. Описани са 9 вида земноводни и 23 вида влечуги. От тях 15 вида са включени в Бернската конвенция, 2 вида са включени в европейския Червен списък, 6 вида са включени в световната Червена книга. В комплекса се намира най-северното находище на черновратата стрелушка *[Coluber rubriceps]* в Европа. От земноводните се срещат следните видове малък гребенест тритон *[Triturus vulgaris]*, голям гребенест тритон *[Triturus cristatus]*, червенокоремна бумка *[Bombina bombina]*, кафява крастава жаба *[Bufo bufo]*, дървесница *[Hyla arborea]*, балканска чесновица *[Pelobates syriacus balcanicus]*, голяма водна жаба *[Rana ridibunda]*, горска жаба *[Rana dalmatina]*. От влечугите в комплекса се срещат шипобедрена костенурка *[Testudo graeca graeca]*, шипоопашата костенурка *[Testudo hermanni boettgeri]*, европейска блатна костенурка *[Emys orbicularis]*, карета *[Caretta caretta]*, балкански гекон *[Cyrtodactylus kotschyi]*, змиегущер *[Ophisaurus apodus thracicus]*, кримски гущер *[Lacerta trilineata]*, късокрак гущер *[Ablepharus kitaibelii]*, змия червейница *[Typhlops vermicularis vermicularis]*, жълтоуха водна змия *[Natrix natrix]*, сива водна змия *[Natrix tessellata]*, голям стрелец *[Coluber jugularis]*, черноврата стрелушка *[Coluber rubriceps thracicus]*, смок мишкар *[Elaphe longissima]*, пъстър смок *[Elaphe quatuorlineata sauromates]*, леопардов смок *[Elaphe situla]*, вдлъбнаточел смок *[Malpolon monspessulanus]*, пепелянка *[Vipera ammodytes]*.

На територията на комплекса Ропотамо през последните години са установени 236 вида птици, от които 69 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещаните се видове птици 104 са световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 27 вида, в SPEC3 – 67 вида. Комплекс Ропотамо е едно

от най-важните места в страната като гнездовище на група от видове, силно привързани към разнообразните типове местообитания на територията му – средиземноморския буревестник *[Puffinus yelkouan]*, голямата пъструшка *[Porzana porzana]*, средната пъструшка *[Porzana parva]*, червената чапла *[Ardea purpurea]*, гривестата чапла *[Ardeola ralloides]* и полубеловрата мухоловка *[Ficedula semitorquata]*. Комплекс Ропотамо е едно от трите гнездови находища на морския орел *[Haliaeetus albicilla]* по българското черноморие. През размножителния период, по време на миграция или зимуване са установени 10 световно застрашени вида – малкият кormоран *[Phalacrocorax rufus]*, къдроглавият пеликан *[Pelecanus crispus]*, мраморната патица *[Marmaronetta angustirostris]*, белооката потапница *[Aythya nyroca]*, морският орел, степният блатар *[Circus macrourus]* големият креслив орел *[Aquila clanga]*, царският орел *[Aquila heliaca]*, белошипата ветрушка *[Falco naumanni]* и ливадният гърдавец *[Crex crex]*. Значителна е ролята на комплекса като междинна станция при миграция на птиците и като типично "място с тесен фронт на миграция", главно за беля църкел *[Ciconia ciconia]*, обикновения мишелов *[Buteo buteo]* и някои други видове грабливи птици. Комплекс Ропотамо поддържа значителни зимуващи популации на черногушия змуркач *[Gavia arctica]*, кафявоглавата потапница *[Aythya ferina]*, червеноклюната потапница *[Netta rufina]* и сивата патица *[Anas strepera]*.

От бозайниците са описани 21 вида, като се срещат следните видове прилепу: малък подковонос *[Rhinolophus hipposiderus]*, южен подковонос *[Rhinolophus euryale]*, подковонос на Блази *[Rhinolophus blasii]*, нощник на Бехщайн *[Myotis bechsteini]*, трицветен нощник *[Myotis emarginatus]*, дългопръст нощник *[Myotis saraccinii]*, белоозъбо сляпо куче *[Nannosphalax leucodon]*, и един критично застрашен вид – тюленът монах *[Monachus monachus]*. 7 вида са включени в европейския Червен списък, 14 вида са защитени от Бернската конвенция, 10 вида са включени в Червената книга на България.

Комплекс Ропотамо

Wormwood *[Artemisia maritima]*.

55 fish species are recorded in the wetlands of the Ropotamo Complex. Four species, with different levels of endemism, inhabit the River Ropotamo. 5 are included in the Red Data Book of Bulgaria as threatened.

The Ropotamo Complex is one of the three richest regions in Bulgaria for reptile and amphibian species. 9 species of amphibians and 23 species of reptiles have been recorded. Of these, 15 species are protected under the Bern Convention; 2 species are included in the European Red List; 6 species are included in the World Red Data Book. The complex supports Europe's northernmost site for *Coluber rubriceps*. The amphibians include: Smooth Newt *[Triturus vulgaris]*, Great Crested Newt *[Triturus cristatus]*, European Fire-Bellied Toad *[Bombina bombina]*, Common Toad *[Bufo bufo]*, European Tree Frog *[Hyla arborea]*, Eastern Spadefoot *[Pelobates syriacus balcanicus]*, Marsh Frog *[Rana ridibunda]* and Agile Frog *[Rana dalmatina]*. The reptiles include: Spur-Tighed Tortoise *[Testudo graeca graeca]*, Hermann's Tortoise *[Testudo hermanni boettgeri]*, European Pond Turtle *[Emys orbicularis]*, Loggerhead Sea Turtle *[Caretta caretta]*, *Cyrtodactylus kotschyi*, Legless Lizard *[Ophisaurus apodus thracicus]*, *Lacerta taurica*, Balkan Green Lizard *[Lacerta trilineata]*, European Copper Skink *[Ablepharus kitaibelii]*, *Typhlops vermicularis vermicularis*, Grass Snake *[Natrix natrix]*, Dice Snake *[Natrix tessellata]*, Large Whipsnake *[Coluber jugularis]*, *Coluber rubriceps thracicus*, Aesculapian Snake *[Elaphe longissima]*, *Elaphe quatuorlineata sauromates*, *Elaphe situla*, Montpellier Snake *[Malpolon monspessulanus]* and Horned Viper *[Vipera ammodytes]*.

On the territory of the Ropotamo complex during the past few years were recorded 236 bird species, 69 of which are listed in the Red Data Book of Bulgaria /1985/. Of the recorded birds 10 species are globally threatened and listed in the SPEC1 category, 27 are threatened in Europe and listed in SPEC2, and 67 species are included in SPEC3. Ropotamo is one of the most important nesting sites in the country for a group of species which are strongly dependent on the various habitat types on the territory – the Yelkouan Shearwater *[Puffinus yelkouan]*, the Spotted Crane *[Porzana porzana]*, Little Crane *[Porzana parva]*, the Purple Heron *[Ardea*

purpurea], the Squacco Heron *[Ardeola ralloides]* and the Semi-collared Flycatcher *[Ficedula semitorquata]*. Ropotamo is one of the three breeding sites for the White-tailed Eagle along the Bulgarian Black sea coast. During the breeding season, during migration and the wintering period were found 10 globally threatened species – the Pygmy Cormorant *[Phalacrocorax pygmeus]*, the Dalmatian Pelican *[Pelecanus crispus]*, the Marbled Duck *[Marmaronetta angustirostris]*, the Ferruginous Duck *[Aythya nyroca]*, the White-Tailed Eagle *[Haliaeetus albicilla]*, the Pallid Harrier *[Circus macrourus]*, the Greater Spotted Eagle *[Aquila clanga]*, the Imperial Eagle *[Aquila heliaca]*, the Lesser Kestrel *[Falco naumanni]* and the Corkcrake *[Crex crex]*. The complex also plays a significant role as a resting station during migration and as a migration bottleneck, particularly for the White Stork *[Ciconia ciconia]*, the Common Buzzard *[Buteo buteo]* and some other raptors. Ropotamo maintains considerable wintering populations of the Black-Throated Diver *[Gavia arctica]*, the Pochard *[Aythya ferina]*, the Red-Crested Pochard *[Netta rufina]* and the Gadwall *[Anas strepera]*.

21 species of mammals have been recorded, including the following bat species: Lesser Horseshoe Bat *[Rhinolophus hipposideros]*, Mediterranean Horseshoe Bat *[Rhinolophus euryale]*, Blasius's Horseshoe Bat *[Rhinolophus blasii]*, Bechstein's Bat *[Myotis bechsteini]*, Geoffroy's Bat *[Myotis emarginatus]*, Long-fingered Bat *[Myotis capaccinii]*. Other species are the Lesser Mole Rat *[Nannospalax leucodon]*, and the critically endangered Mediterranean Monk Seal *[Monachus monachus]*. 7 species are included in the European Red Data List. 14 species are protected under the Bern Convention. 10 species are included in the Red Data Book of Bulgaria.

Conservation status: Around 50% of the Ropotamo Complex are placed under law protection according to Bulgarian nature conservation legislation. Ropotamo Maintained Reserve was designated in 1940 initially as a reserve with the aim of protecting the variety of habitats, flora and fauna, including birds. The other 6 protected areas in the complex were designated in order to protect threatened habitats, plant and animal species, including birds. In 1989 the territory was listed by BirdLife International as an Important Bird Area. Half of the complex is a CORINE site since 1998 due to its European importance to the protection of rare and threatened habitats, plants and animals, including birds. The Ropotamo Complex falls within proposed Natura 2000 sites both under the Birds Directive and the Habitats Directive

Шабленско езеро

В списъка на влажните зони с международно значение от: 19.03.1996 г.

Площ: 404 ха

Географски координати:

43° 35' с.ш. 28° 33' и.д.

Природозащитен статут:

Шабленско езеро е обявено за защитена територия – защитена местност съгласно националното законодателство през 1995 г.

През 1989 г. територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. е определена за КОРИНЕ място, поради европейското и значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. Попада в границите на предложени за защитени зони – Natura 2000 места и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Контакти:

РИОСВ – Варна

гр. Варна 9000

ул. "Ян Палах" № 4

тел./факс: + 359 52 634 579

+ 359 52 634 593

e-mail: riosv-vn@mbox.contact.bg

Географско положение и описание:

Езерният комплекс включва две близкостоящи крайбрежни лиманни езера – Шабла и Езерец, свързани помежду си с изкуствен канал. Разположени са близо до Черно море, на 5 км североизточно от град Шабла. На изток езерото е отделено от морето с 30-50 м пясъчна ивица. Водите на езерата Шабла и Езерец са пресни, хидрокарбонатно-хлоридни, с висока концентрация на разтворени твърди вещества /0,724-0,915 g/l/. Водите са силно забуферирани при средно РН 8.6. И двете езера са еутрофицирани / хипертрофицирани в зависимост от количеството биогени и органична материя във водата, която причинява големи флуктуации в количеството на фитопланктона. Захранването на езерото става изключително от подземни води. Бреговете на езерото са обрасли с обширни масиви главно от тръстика /Phragmites australis/ с участие на теснолистен /Typha angustifolia/ и широколистен /Typha latifolia/, брегова острица /Carex riparia/ и др. Тръстиковите масиви представляват основното местообитание в комплекса. Значителни по размери са и откритите водни площи.

Биологично разнообразие: В района на езерата са установени два български ендемита рогонски скален копър /Seseli rhodopeum/, включен и в европейската Червена книга, и български лен /Linum tauricum subsp. bulgaricum/. Срещат се и три вида балкански ендемита островърха урока /Bupleurum apiculatum/, черноморски хипекоум /Hypocoum ponticum/, мащерколистно плюскавиче /Silene thymifolia/. Срещат се и видове, застрашени от изчезване в България: режеш кладуим /Cladium mariscus/, лъскаволистна млечка /Euphorbia lucida/. От безгръбначните в езерото се поддържа стабилна популация на езерен рак /Astacus leptodactylus/.

Рибни – 29 вида, главно от семействата Шаранови /Cyprinidae/ и Попчета /Gobiidae/. 7 вида риби от срещашите се, са включени в Червената книга на България. Районът е единственото находище в България на

дългоопашатото попче /Knipowitschia longicaudata/ и пъстрото попче /Benthophiloides brauneri/. Земноводни и влечуги – 6 вида с международно природозащитно значение балканска чесновница /Pelobates syriacus/, жаба дървесница /Hyla arborea/, зелена крастава жаба /Bufo viridis/, горска дългокрака жаба /Rana dalmatina/, обикновена блатна костенурка /Emys orbicularis/, сива водна змия /Natrix tessellata/.

На територията на Шабленския езерен комплекс са установени 260 вида, от които 70 са включени в Червената книга на България /1985/. От срещашите се видове 111 са от европейско природозащитно значение /SPEC/ /BirdLife категория SPEC1 са включени 13 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 26 вида, в SPEC3 – 72 вида/. Комплексът има стратегическо значение за световно застрашената червеногуша гъска /Branta ruficollis/ през зимата, като заедно с Дуранкулашкото езеро приемат почти цялата ѝ световна популация. През този сезон тук се наблюдават също големи концентрации на голямата белочела гъска /Anser albifrons/ и единични екземпляри световно застрашената малка белочела гъска /A. erythropus/. Този факт определя мястото като едно от най-важните зимовища на тези видове гъски в света. Езерото е едно от местата в страната със значителни струпвания на поен лебег /Cygnus cygnus/ и зеленоглава патица /Anas platyrhynchos/ през зимата. Езерният комплекс е важна миграционна станция за щъркелоподобните /Ciconiiformes/, гъскоподобните /Anseriformes/ и гъждосвирицоподобните /Charadriiformes/ птици. През есенно-зимния сезон тук се наблюдават редица световно застрашени видове, като къдроголавия пеликан /Pelecanus crispus/, малкия корморан /Phalacrocorax rufus/, малката белочела гъска, белооката /A. nigra/, тръноопашатата /Oxyura leucoserphala/ потапница и големия креслив орел /Aquila clanga/. Малкият корморан образува значителни струпвания както по време на миграция, така и през зимата. В комплекса гнездят два световно застрашени вида

Малка белочела рибарка (Sterna albifrons) Little Tern

Location and description: The lake complex includes two closely located coastal limans, Shabla and Ezerets, which are connected by an artificial canal. They are situated near the Black Sea, 5 km northeast of the town of Shabla. To the east the lake is separated from the sea by a 30-50 m sandbar. The waters of Lakes Shabla and Ezerets are fresh, hydrocarbonatic-chloride /chloride salinity 0.47%, with a high concentration of total dissolved solids /0.724-0.915 g/l/. The waters are strongly buffered at average pH 8.6. Both lakes are eutrophic-hypertrophic, according to the quantities of biogenes and organic matter in the waters, resulting in dramatic fluctuations in phytoplankton productivity. The lake is fed exclusively by groundwater. The banks of the lake are covered by large reedbeds /Phragmites australis/ with Narrow Leaf Cattail /Typha angustifolia/, Common Cattail /Typha latifolia/, Carex riparia etc. The reedbeds constitute the main habitat in the complex. There are also considerably large open water surfaces.

Biodiversity: Two Bulgarian endemic plant species were recorded in the area of the lakes – Seseli rhodopeum, listed in the European Red Data Book, and Linum tauricum subsp. bulgaricum. There are also three Balkan endemics, Bupleurum apiculatum, Hypocoum ponticum, Silene thymifolia. There are also species which are threatened in Bulgaria – Cladium mariscus, Euphorbia lucida.

Of the invertebrates there is a stable population of Danube Crayfish /Astacus leptodactylus/ in the lake.

Fish – 29 species mainly of the carp /Cyprinidae/ and goby /Gobiidae/ families.

7 species of fish are included in the Red Data Book of Bulgaria. The site is the only habitat in Bulgaria of Benthophiloides brauneri and Knipowitschia longicaudata.

Amphibians and reptiles – 6 species of global conservation concern: Eastern Spadefoot /Pelobates syriacus/, European Tree Frog /Hyla arborea/, European Green Toad /Bufo viridis/, Marsh Frog /Rana ridibunda/, European Pond Turtle /Emys orbicularis/, Dice Snake /Natrix tessellata/.

On the territory of the Shabla Lake Complex were recorded 260 bird species, 70 of which are listed in the Red Data Book of Bulgaria /1985/. Of the recorded species 111 are of European conservation concern /SPEC/ /BirdLife/. 13 species are included in SPEC1 as globally threatened, 26 are listed in SPEC2 as threatened in Europe, and 72 species are included in SPEC3. The complex is of strategic importance to the globally threatened Red-Breasted Goose /Branta ruficollis/ in winter when together with lake Durankulak it hosts nearly the whole world population of the species. In this season there are also large concentrations of the White-Fronted Goose /Anser albifrons/ and individuals of the globally threatened Lesser White-Fronted Goose /Anser erythropus/. This fact defines the site as one of the most significant wintering sites of these species worldwide. The lake is also one of the places in the country with considerable densities of Whooper Swan /Cygnus cygnus/ and Mallard /Anas platyrhynchos/ in winter. The lake complex is an important migration station for birds of the orders Ciconiiformes, Anseriformes and Charadriiformes. In autumn and winter here are observed a number of globally threatened species such as the Dalmatian Pelican /Pelecanus crispus/, the Pygmy Cormorant /Phalacrocorax pygmeus/, the Lesser White-Fronted Goose /Anser erythropus/, the Ferruginous Duck /Aythya nyroca/, the White-Headed Duck /Oxyura leucocephala/ and the Greater Spotted Eagle /Aquila clanga/. The Pygmy Cormorant /Phalacrocorax pygmeus/ makes

Lake

Shabla

Included in the List of wetlands of international importance since: 19.03.1996

Area: 404 ha

Geographic coordinates:

43°35' N, 28°33' E

Conservation status:

Lake Shabla was designated as a protected area according to national nature conservation legislation in 1995. In 1989 the territory was listed by BirdLife International as an Important Bird Area. In 1998 it was listed as a CORINE site due to its European importance to the protection of rare and protected habitats, plants and animals, including birds. It falls within proposed Natura 2000 sites both under the Birds Directive and the Habitats Directive.

Contacts:

RIEW – Varna

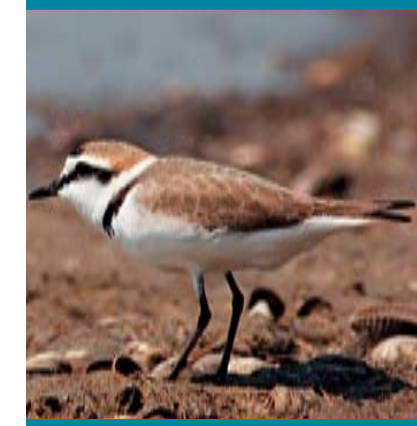
Varna 9000, 4 Jan Palach Str.

Tel./fax: + 359 52 634 579

+ 359 52 634 593

E-mail: riosv-vn@mbox.contact.bg

Морски гъждосвирец (Charadrius alexandrinus)
Kentish Plover

Шабленско езеро

Lake Shabla

Кафявокрил озърличник (*Glaucopis pratincola*) Collared Pratincole

– белооката потапница [*Aythya nyroca*] и ливадният гърдавец [*Crex crex*]. В значителни количества се размножават редица други редки и застрашени от изчезване птици, като морският гъждосвирец [*Charadrius alexandrinus*] и черночелата сврачка [*Lanius minor*]. Езерото е едно от най-важните места в страната за опазването на гнездящите тук морски гъждосвирец, кафявокрил озърличник [*Glaucopis pratincola*], кокилобегач [*Himantopus himantopus*], белочела рибарка [*Sterna*

albifrons] и вечерна ветрушка [*Falco vespertinus*].
От бозайниците се срещат видове като видра [*Lutra lutra*], голям сънливец [*Glis glis*] и др.
Възстановителни и консервационни мерки: За обекта има утвърден и действащ План за управление. Всяка година се организира преброяване на птиците в района. БДЗП провежда мониторинг на птиците и подробно следи екологията на зимуващите популации от гъски.

Жълта водна роза (*Nuphar lutea*) Yellow Waterlily

Обикновен хипурус (*Hippuris vulgaris*) Common Marestalk

considerable concentrations during migration and in winter. In the complex there are two nesting globally threatened species – the Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*] and the Corncrake [*Crex crex*]. There are also considerable breeding numbers of some other rare and threatened birds such as the Kentish Plover [*Charadrius alexandrinus*] and the Lesser Grey Shrike [*Lanius minor*]. The lake is one of the most important sites in the country for the protection of the breeding Kentish Plover [*Charadrius alexandrinus*], Collared Pratincole [*Glaucopis pratincola*],

Black-Winged Stilt [*Himantopus himantopus*], Little Tern [*Sterna albifrons*] and Red-Footed Falcon [*Falco vespertinus*].
Of the mammals there are species such as Otter [*Lutra lutra*], Edible Dormouse [*Glis glis*] etc.
Restoration and conservation measures: The site has an approved management plan. Every year there is a bird census in the area. The Bulgarian Society for the Protection of Birds conducts bird monitoring studies and detailed surveys of the ecology of wintering goose populations.

Рамсарски обект

Ramsar site

Srebarna

В списъка на влажните зони с международно значение от: 24.09.1975 г.

Площ: 1,357 ха

Географски координати:

44°07' с.ш. 27°05' и.г.

Природозащитен статут: Сребърна е обявена за резерват през 1948 г., през 1977 г. за биосферен резерват, а през 1983 г. обектът е включен в списъка на ЮНЕСКО на световното природното и културното наследство. Природозащитният статут е променен през 1999 г. от строг на поддържан резерват, за да се позволи дейности за управление на влажната зона.

Орнитологично важно място, както и Natura 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Възстановителни и консервационни мерки: За резервата "Сребърна" има утвърден през 2001 г. и действащ План за управление, но има нужда от разработването на нов. Основните заплахи за резервата са бързата промяна в сукиясията /след отводняването на бившите околни блато – Айдемировско блато/ и риболовните браконieri.

Контакти: РИОСВ-Русе гр. Русе 7000, п.к. 26 бул. "Прудунавски" № 20 тел./факс: + 359 82 820 774 + 359 82 820 779 e-mail: riosv@ruse.bg Природонаучен музей „Сребърна“ с. Сребърна, общ. Силистра, обл. Русе

Географско положение и описание:

Сребърна е еутрофно езеро, разположено на брега на река Дунав срещу км 393-391, на 18 км западно от град Силистра. На западния му бряг се намира село Сребърна. Езерото е обявено за резерват, в който се включват бивши обработваеми земи, разположени северно от него; пояс от гървесни насаждения по брега на река Дунав; остров Комлука и акваторията, заключена между острова и брега на реката. Около двете трети от площта на езерото е обрасла с тръстика *[Phragmites australis]* и папур *[Typha angustifolia, T. latifolia, T. laxmanii]* и други блатни растения. На места сред тръстиката се срещат храсти от ива *[Salix caprea]* и пепеливолостна върба *[S. cinerea]*, без да образуват плътни образувания. В откритите водни площи през лятото се развива разнообразна воднолюбива растителност, като жабешка водянка *[Hydrocharis morsus-ranae]*, водна лилия *[Nymphaea alba]*, различни видове ръждавец *[Potamogeton spp.]* и др. Много характерни за езерото са естествените плаващи острови /кочки/, образувани от седименти, обхванати от коренищата на растящата върху тях тръстика. В северния край на езерото тръстиките масиви постепенно преминават във влажни ливади. В северо-западния край на езерото и по брега на река Дунав има ивици от крайбрежна гървесно-храстова растителност, сред която са запазени единични стари гървета бяла върба *[Salix alba]*. Хълмовете наоколо са обрасли с тревни съобщества със степен характер и изкуствени насаждения от бяла акация *[Robinia pseudoacacia]* и мирзлива върба *[Elaeagnus angustifolia]*. Остров Комлука е покрит със заливна гора предимно от върба *[Salix sp.]* и топола *[Populus sp.]*.

Биологично разнообразие: Резерватът „Сребърна“ притежава значително разнообразие от видове, съобщества и екосистеми, като в него са описани 2748 таксона. Езерото Сребърна е най-важното място по българската част на река Дунав за опазването на сладководната флора и растителност. Това е най-голямото оцеляло блато по река Дунав в България. Има голямо разнообразие от местообитания, растителни и животински видове. Има много редки

и застрашени видове, някои от които са егинствени за страната.

Типични за езерото са тръстиките масиви *[Phragmites australis]*, съчетани с блатен телптерис *[Thelypteris palustris]* и върби *[Salix sp.]*. Откритата водна площ е частично покрита с водянка *[Hydrocharis morsus-ranae]*, водни лилии *[Nymphaea alba]* и ръждавец *[Potamogeton sp.]*.

Във флората на резервата са описани 1123 таксона водорасли, 17 вида гъби, 15 вида лишеи и 139 вида висши растения, принадлежащи към 45 семейства и 97 рода, 13 от които са включени в Червената книга, 9 вида в защитени от националното законодателство, и 2 вида в „Европейския списък на застрашените, редките и ендемичните растения“. От безгръбначните един вид е включен в червения списък на IUCN *[Lysaena dispar]*. В резервата се срещат над 500 вида насекоми.

В езерото са описани 18 вида риби. Всички те са типични за дунавската ихтиофауна. Най-многочислени са видовете от сем. Шаранови *[Cyprinidae]*: сребриста каракуга *[Carassius auratus gibelio]*, бабушка *[Rutilus rutilus]*, червеноперка *[Scardinius erythrophthalmus]*. Има сравнително висока численост на щуката *[Esox lucius]*. Други срещани видове са: гевеизла бодливка *[Pungitius platygaster]* /една от най-многочислените популации в страната/, шаран *[Cyprinus carpio]*, каракуга *[Carassius carassius]*, вилон *[Misgurnus fossilis]*. 6 вида риби са защитени, включени в Приложение III на Бернската Конвенция като распер *[Aspius aspius]*, уклея *[Chalcalburnus chalcoides]* и др.

За района са описани 12 вида земноводни. Най-многочислени са голямата водна жаба *[Rana ridibunda]* и зелената водна жаба *[Rana esculenta]*. Съществуват и жизнеспособни популации на гървесницата *[Hyla arborea]*, червенокоремната бумка *[Bombina bombina]*, сирийската чесновница *[Pelobates syriacus balcanicus]*, големия гребенест тритон *[Triturus cristatus]*, дунавския гребенест тритон *[Triturus dobrogicus]*.

12 вида влечуги са характерни за района. Районът е обитаван от един вид, включен в червената книга на IUCN и

Сува гъска (*Anser anser*) Greylag Goose

Location and description: Srebarna is a eutrophic lake, situated on the Danube river bank between the river kilometers 393 and 391, 18 km west of the town of Silistra. On its western bank lies the village of Srebarna. The lake was designated as a reserve which includes former arable lands to its north, a belt of tree plantations on the Danube river bank, Komluka Island and the aquatory between the island and the river bank. Nearly two thirds of the lake are covered by Reed *[Phragmites australis]*, Narrow Leaf Cattail *[Typha angustifolia]*, Common Cattail *[Typha latifolia]*, and Graceful Cattail *[Typha laxmanii]* and other marsh vegetation.

Occasionally in the reed there are bushes of Goat Willow *[Salix caprea]* and Grey Willow *[Salix cinerea]*, but without dense formations. In the open water surfaces aquatic vegetation develops in summer, for example Common Frogbit *[Hydrocharis morsus-ranae]*, White Waterlily *[Nymphaea alba]*, various pondweed species *[Potamogeton sp.]* etc. Very characteristic of the lake are the natural floating islands formed by sediments surrounded by reed roots. In the northern end of the lake the reedbeds gradually transform into wet meadows. In the northwestern part and along the Danube river bank there are belts of riparian tree and bush vegetation, where individual old trees of White Willow *[Salix alba]* are preserved. The surrounding hills are covered in steppe grass communities and artificial plantations of Black Locust *[Robinia pseudoacacia]* and Russian Olive *[Elaeagnus angustifolia]*. Komluka Island is covered with flooded forest mainly of willows *[Salix sp.]* and poplars *[Populus sp.]*

Biodiversity: The Srebarna Reserve hosts a considerable variety of species, communities and ecosystems. 2748 taxons were recorded there. Srebarna is the most

important site along the Bulgarian Danube stretch for the conservation of freshwater flora and vegetation. This is the largest surviving marsh near the Danube in Bulgaria. It has a large variety of habitats, plant and animal species. There are a lot of rare and threatened species, some of which are unique in the country.

Typical of the site are the reedbeds *[Phragmites australis]* with participation of Marsh Fern *[Thelypteris palustris]* and willows *[Salix sp.]*. The open-water surface is partly covered by frogbit *[Hydrocharis morsus-ranae]*, water lilies *[Nymphaea alba]* and pondweed *[Potamogeton sp.]*. The reserve flora includes 1123 algae taxons, 17 fungi species, 15 lichen species and 139 higher plant species belonging to 45 families and 97 genera. 13 species are included in the Red Data Book, 9 species are protected in national legislation and 2 species are listed in the European list of threatened, rare and endemic plants.

One invertebrate species is included in the IUCN Red List: the Large Copper *[Lycaena dispar]*. There are more than 500 species of insects in the reserve.

The lake hosts 18 fish species. All of them are typical of the Danube fish fauna. Most numerous are the species of the carp family *[Cyprinidae]*: Gibel Carp *[Carassius auratus gibelio]*, Roach *[Rutilus rutilus]*, Rudd *[Scardinius erythrophthalmus]*. There are relatively high numbers of Pike *[Esox lucius]*. Other species: Ukrainian Stickleback *[Pungitius platygaster]* /one of the densest populations in the country/, Carp *[Cyprinus carpio]*, Crucian Carp *[Carassius carassius]*, Weatherfish *[Misgurnus fossilis]*. There are 6 protected species included in Annex III of the Bern Convention such as *Aspius aspius* and *Chalcalburnus chalcoides*.

12 species of amphibians are recorded in the area. The most numerous species are the Marsh Frog *[Rana ridibunda]* and Edible Frog *[Rana esculenta]*. There are also viable populations of European Tree Frog *[Hyla arborea]*, Fire-bellied Frog *[Bombina bombina]*, Eastern Spadefoot Toad *[Pelobates syriacus balcanicus]*, Great

Included in the List of wetlands of international importance since: 24.09.1975

Area: 1,357 ha

Geographic coordinates:

44°07' N 27°05' E

Conservation status: Srebarna was designated as a reserve in 1948. In 1977 it was designated as a biosphere reserve, and in 1983 the site was included in the UNESCO world natural and cultural heritage list. The status of the protected area was changed in 1999 from strict reserve to managed reserve to allow management activities in the wetland.

Important Bird Area, proposed as Natura 2000 site both under the Birds Directive and the Habitats Directive.

Restoration and conservation

measures: Srebarna Reserve has a management plan improved in 2001, but it needs a new one. The main threats to the lake are the fast change in succession (after the draining of the former surrounding marshes – the Aydemir Marsh) and illegal fishing.

Contacts: RIEW – Ruse

Ruse 7000, P.O.Box 26

20 Pridunavski Blvd.

Tel./fax: + 359 82 820 774

+ 359 82 820 779

E-mail: riosv@ruse.bg

Srebarna Nature History Museum
Srebarna Village, Silistra Municipality,
Ruse District

Блатен телптерис (*Thelypteris palustris*)
Marsh Fern

Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*) Dalmatian Pelican

Червената книга на България – смокът мишкар [*Elaphe longissima*]. 8 вида от останалите са защитени от националното законодателство европейската блатна костенурка [*Emys orbicularis*], жълтоухата водна змия [*Natrix natrix*] и сивата водна змия [*Natrix tessellata*], шлопобедрената костенурка [*Testudo graeca*], смока мишкар [*Elaphe longissima*], *Ablepharus kitaibelli fitzingeri*, ивичестия гушер [*Lacerta trilineata*], зеления гушер [*Lacerta viridis*], големия стрелец [*Coluber jugularis*], ивичестия смък [*Elaphe quatuorlineata*] и пепелянката [*Vipera ammodytes*].

Птиците са най-разнообразният компонент на фауната. В района са описани общо 223 вида /55% от всички видове птици, описани за България/, 54 от които са гнездящи, 57 са включени в Червената книга на България. Това място е от значение за гнездящите водолюбиви птици, особено за къдроглавия пеликан [*Pelecanus crispus*]. Сребърна е единственото му място за гнездене в България. В Сребърна се намират най-големите гнездови

популации на световно застрашените видове белоока попанница [*Aythya nyroca*] и малък корморан [*Phalacrocorax pygmeus*]. В края на есента и през зимата езерото е място за престой на няколко вида гъски – червеногуша гъска [*Branta ruficollis*], голяма белочела гъска [*Anser albifrons*] и големи концентрации на сива гъска [*Anser anser*]. Езерото е място за хранене за голяма колония от големи корморани [*Phalacrocorax carbo*], разположена на близък гунавски остров, а в последните години в езерото се хранят и пеликаните и малките корморани. В езерото се намира най-голямата смесена чаплова колония с големи бели чапли [*Egretta alba*], малки бели чапли [*Egretta garzetta*], гривести чапли [*Ardeola ralloides*], лопатарки [*Platalea leucorodia*], убиси [*Plegadis falcinellus*], нощни чапли [*Nycticorax nycticorax*], едни от най-важните гнездилища в страната на кафявоглавата попанница [*Aythya ferina*], белоока попанница [*Aythya nyroca*], сивата гъска [*Anser anser*] и немия лебед [*Cygnus olor*]. В тази влажна зона се намират и популации от национално значение на речната чайка [*Larus ridibundus*], черната рибарка [*Chlidonias niger*], белобузата рибарка [*Chlidonias hybrida*]. Видовете

птици, включени в червения списък на IUCN са: малък корморан [*Phalacrocorax pygmeus*], къдроглав пеликан [*Pelecanus crispus*], малка белочела гъска [*Anser erythropus*], червеногуша гъска [*Branta ruficollis*], белоока попанница [*Aythya nyroca*], царски орел [*Aquila heliaca*], морски орел [*Haliaeetus albicilla*], степен блатар [*Circus macrourus*], ливаген гъргавец [*Crex crex*] и голяма бекасина [*Gallinago media*].

Описани са 41 вида бозайници като тук се срещат и видра [*Lutra lutra*], степен пор [*Mustela eversmanni*], пъстър пор [*Vormela peregusna*], калугер [*Spermophilus citellus*], добруджански хомяк [*Mesocricetus newtoni*], оризищна мишка [*Micromys minutus*], скачаща степна мишка [*Sicista subtilis*].

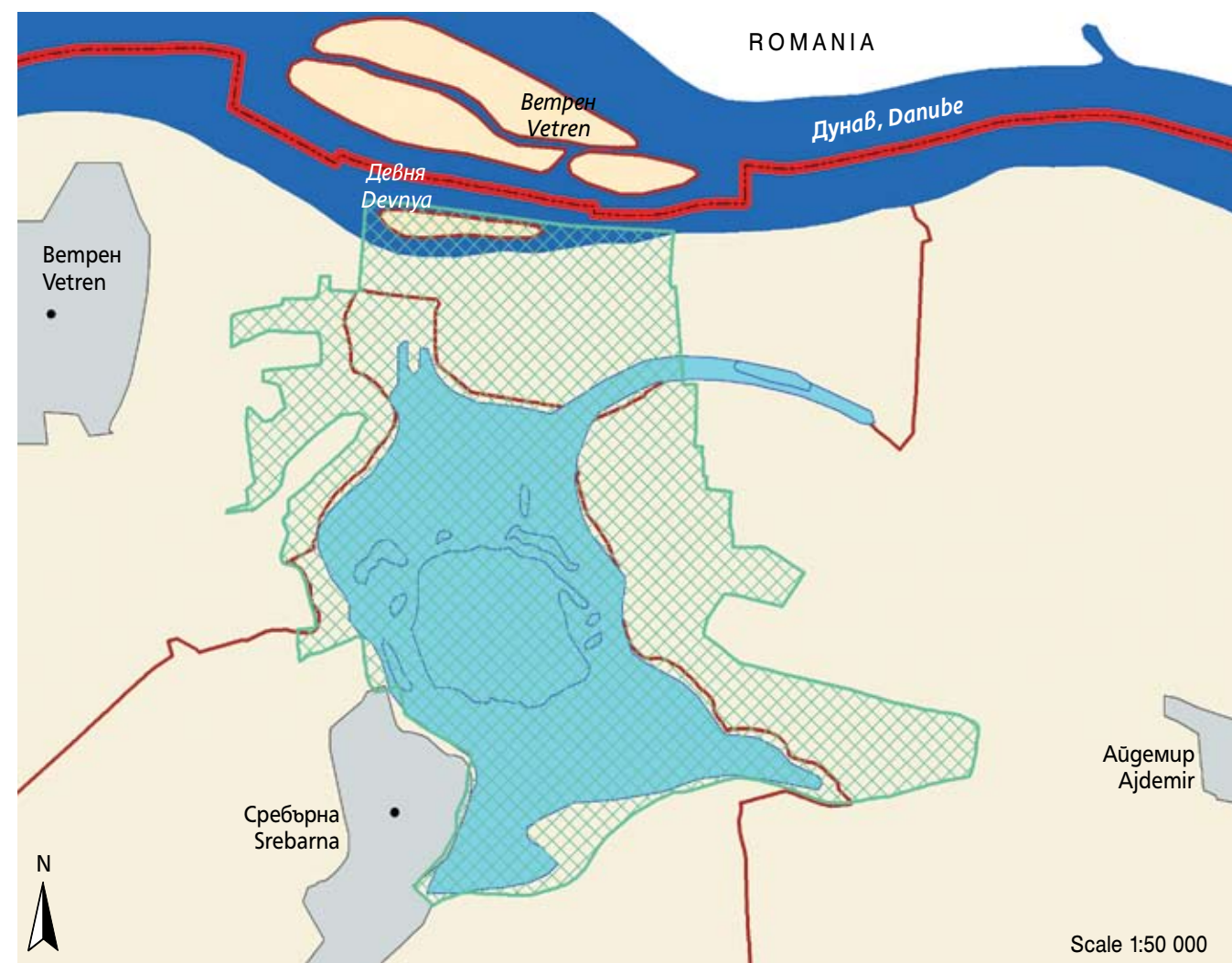
Crested Newt [*Triturus cristatus*], Danube Crested Newt [*Triturus dobrogicus*]. Species included in the IUCN Red List include: Great Crested Newt [*Triturus cristatus*], Danube Crested Newt [*Triturus dobrogicus*].

There are 12 species of reptiles characteristic of the area. The area is inhabited by one species listed in the IUCN Red Data Book and the Red Data Book of Bulgaria – the Aesculapian Snake [*Elaphe longissima*]. 8 species of the rest are protected by national legislation – the European Pond Turtle [*Emys orbicularis*], the Grass Snake [*Natrix natrix*], the Dice Snake [*Natrix tessellata*], the Spur-tighed Tortoise [*Testudo graeca*], the Aesculapian Snake [*Elaphe longissima*], *Ablepharus kitaibelli fitzingeri*, the Balkan Green Lizard [*Lacerta trilineata*], the European Green Lizard [*Lacerta viridis*], the Large Whipsnake [*Coluber jugularis*], the Four-lined Snake [*Elaphe quatuorlineata*], and the Long-nosed Viper [*Vipera ammodytes*].

Birds are the most diverse fauna component. A total of 223 species /55% of all bird species recorded in Bulgaria/ have been registered in the area, 54 of them are breeding, 57 are listed in the Red Data Book of Bulgaria. The site is important for breeding waterbirds, especially for the Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*]. Srebarna is its only breeding site in Bulgaria. Srebarna hosts the largest breeding population of the globally threatened species Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*] and Pygmy Cormo-

Сребърна

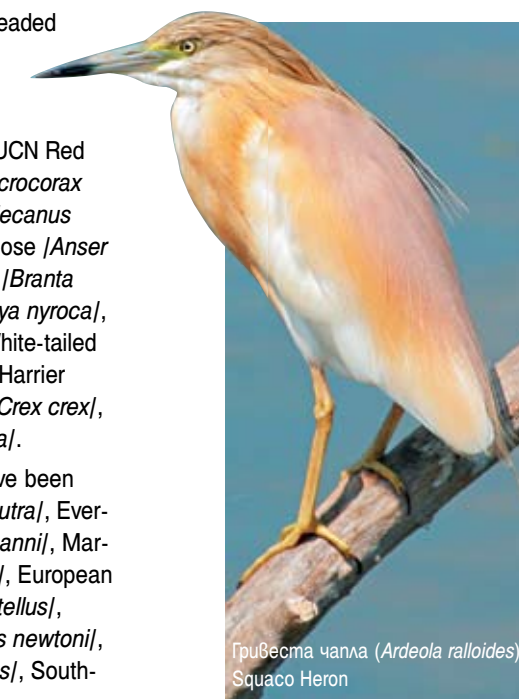
Site Srebarna

rant [*Phalacrocorax pygmeus*]. During late autumn and in winter the lake provides a staging site for goose species – Red-breasted Goose [*Branta ruficollis*], White-fronted Goose [*Anser albifrons*], and supports large concentrations of Greylag Goose [*Anser anser*]. The lake is a foraging area for the large colony of Cormorants [*Phalacrocorax carbo*] situated on a nearby Danube island, and in recent years the pelicans and Pygmy Cormorants feed in the lake as well. The lake hosts the largest mixed colony of herons with Great Egret [*Egretta alba*], Little Egret [*Egretta garzetta*], Squacco Heron [*Ardeola ralloides*], Spoonbill [*Platalea leucorodia*], Glossy Ibis [*Plegadis falcinellus*], Night Neron [*Nycticorax nycticorax*], one of the most important breeding sites in the country for the Pochard [*Aythya ferina*], the Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*], the Greylag Goose [*Anser anser*] and the Mute Swan [*Cygnus olor*]; the wetland also supports populations

of national importance of Black-headed Gull [*Larus ridibundus*], Black Tern [*Chlidonias niger*], Whiskered Tern [*Chlidonias hybrida*]. The bird species included in the IUCN Red List are: Pygmy Cormorant [*Phalacrocorax pygmeus*], Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*], Lesser White-fronted Goose [*Anser erythropus*], Red-breasted Goose [*Branta ruficollis*], Ferruginous Duck [*Aythya nyroca*], Imperial Eagle [*Aquila heliaca*], White-tailed Eagle [*Haliaeetus albicilla*], Pallid Harrier [*Circus macrourus*], Corn Crake [*Crex crex*], and Great Snake [*Gallinago media*].

A total of 41 mammal species have been registered, including Otter [*Lutra lutra*], Eversmann's Polecat [*Mustela eversmanni*], Marbled Polecat [*Vormela peregusna*], European Ground Squirrel [*Spermophilus citellus*], Romanian Hamster [*Mesocricetus newtoni*], Harvest Mouse [*Micromys minutus*], Southern Birch Mouse [*Sicista subtilis*].

Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*) Squacco Heron

Езеро Вая

Широколистен папур (*Typha latifolia*)
Common Cattail

В списъка на влажните зони с международно значение от: 11.11.2002 г.

Площ: 2 900 ha

Географски координати:
42° 30' с.ш. 27° 25' и.д.

Природозащитен статут:

Част от територията на езеро „Вая“ е поставена под законова защита съгласно националното природозащитно законодателство. Защитената местност „Вая“ обхваща тръстиковите масиви в югозападната част на езерото и е обявена за опазването на застрашени видове птици. През 1989 година езерото е обявено от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. езерото е определено за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на редки и застрашени видове птици. Попада в границите на предложението за защитена зона – Натура 2000 място и по двете Директиви на ЕС, Директивата за птиците и Директивата за хабитатите.

Контакти:

РИОСВ – Бургас

гр. Бургас 8000, п.к. 219

ул. „Перуцица“ № 67

тел./факс: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

e-mail: riosvbs@unacs.bg

Географско положение и описание:

Намира се на черноморския бряг, западно от гр. Бургас между езерата Атанасовско и Мандра. Вая е най-голямото българско крайбрежно езеро и представлява открит лиман с плейстоценски произход. Има обем около 20 милиона м³, а площта му е 27,6 км². Езерото е плитко, с дълбочина 0,5-1,2 м, но на някои места в средните части тя достига 1,8 м. Дължината на езерото е 9,6 км, най-голямата му ширина е 4,7 км, като в средата то се стеснява до 2,3 км. Северният и южният бряг са скалисти и по-високи от източния и западния. Дъното на езерото е почти изцяло равно, покрито със слој сивочерна тиня, чиято дебелина на места е значителна. Солеността на езерото се променя сезонно, като максимумът е през август и началото на септември [количество хлорни йони около 200 mg/l], РН е около 8,9-9,5. През лятото и в началото на есента се наблюдава значителен кислороден дефицит. Температурата на езерото е със силни сезонни флукутации [до 32°C]. През повечето зими езерото замръзва за период от 5-10 дни. Асоциациите от тръстика [*Phragmites australis*], теснолистен папур [*Typha angustifolia*] и широколистен папур [*Typha latifolia*] заемат значителна част от площта на езерото по западния и северозападния бряг. Езерото е заобиколено от мочурни ливади и халофитни растителни съобщества, доминирани от свит изворник [*Puccinellia convoluta*], както и мезоксеротермни тревни съобщества, доминирани от луковична ливадина [*Poa bulbosa*], многогодишен райграс [*Lolium perenne*] и обработваеми земи. Въпреки незначителната си дълбочина езерото няма субмерзна растителност освен малки участъци с гребеновиден ръждавец [*Potamogeton pectinatus*] в северната, западната и източната част.

Биологично разнообразие: В езерото са описани 91 вида растения, като видове, включени в Червената книга, са черноморско плюскавиче [*Silene euxina*], влакнест стражник [*Acanthus spinosus*], триръба хептаптера [*Heptaptera triquetra*], хьофтианово часовниче [*Erodium hoefftianum*], тученичево халимионе [*Halimione portulacoides*], обикно-

вено халимионе [*Halimione pedunculata*], тройновилужна мишорка [*Gypsophila trichotoma*] и гр.

Еутрофният характер на езерото има голямо въздействие върху водните организми и е една от причините за периодичното измиране на редица животински и растителни видове.

В езерото „Вая“ се среща речната змиорка [*Anguilla anguilla*], вид включен в Червената книга на България. Друг вид, който се среща в езерото е речното попче [*Neogobius fluviatilis*]. Езерото е от значение за риболова. Видовете със стопанско значение са сребрилата каракуга [*Carassius gibelio*] и шаранът [*Cyprinus carpio*].

От земноводните и влечугите се срещат два вида, включени в Червената книга на България – смокът мишкар [*Elaphe longissima*] и жълтокоремникът [*Ophisaurus apodus*].

Бургаското езеро е част от Бургаския езерен комплекс – един от трите най-значими комплекси от влажни зони за концентриращи се водолюбиви птици по българското черноморско крайбрежие. В района на езерото са установени 245 вида птици, 71 от които са включени в Червената книга на България [1985]. От срещаните се видове 105 са от европейско природозащитно значение [SPEC/ /BirdLife International, 2004]. Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 9 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 – 26 вида, в SPEC3 – 69 вида. Тъй като езерото се намира на миграционния път Via Pontica, то е една от най-важните станции при прелета на птиците по българското Черноморие. Особено многобройни са пеликаноподобните [Pelecaniformes], гъскоподобните [Anseriformes], гъждосвирилоподобните [Charadriiformes] и чапловите [Ardeidae] птици. Езерото е особено важно като място за почивка по време на прелет за къдроглавия пеликан [*Pelecanus crispus*] и розовия пеликан [*Pelecanus onocrotalus*] пеликан, малкия корморан [*Phalacrocorax pygmeus*]. Като мигриращ вид в района е установен и световно застрашеният ливаден гърдавец [*Crex crex*]. Бургаското езеро е от международно значение за зимуването

Location and description: Situated on the Black Sea coast, west of the city of Burgas, between the lakes Atanasovsko and Mandra. Vaya is the largest Bulgarian Black Sea coastal lake, an open firth [liman] of Pleistocene origin. The lake is ca. 20 million m³ in volume, with a surface area of 27.6 km². Lake Vaya is shallow, with a depth of 0.5-1.2 m overall but reaching 1.8 m in a few places in the middle of the lake. The lake is 9.6 km long, with a maximum width of 4.7 km, narrowing for a distance of ca. 2.3 km in the middle. The rocky north and south coasts are higher than the east and west coasts. The bottom of the lake is almost completely uniform, levelled with liquid grey-black mud whose thickness in some parts of the lake. The salinity of the lake changes seasonally, with a maximum of about 200 mg/l Cl in August-early September. The alkalinity is on average 5.45-6.70 mgkv/l.; pH is 8.9-9.5. In summer and at the beginning of autumn, in some cases a significant O₂ deficit is recorded. The temperature of the lake undergoes heavy seasonal fluctuations [up to 32°C]. Most winters, the lake is frozen for periods of 5-10 days. Associations of Reed [*Phragmites australis*], Narrow Leaf Cattail [*Typha angustifolia*] and Common Cattail [*Typha latifolia*] occupy a significant area on the western and northwestern shores. Along the lake, swampy meadows and halophytic plant communities are present, dominated by Puccinellia convoluta, as well as mesoxerothermic grasslands, dominated by Bulbous Meadow-Grass [*Poa bulbosa*], Perennial Ryegrass [*Lolium perenne*] and arable lands. Despite the insignificant depth of the lake, there is no submerged vegetation apart from patches of Fennel Pondweed [*Potamogeton pectinatus*] in the north, west and east of the lake.

Lake

Vaya

Included in the List of wetlands of international importance since: 11.11.2002

Area: 2, 900 ha

Geographic coordinates:
42°30' N, 27°25' E

Conservation status: Part of the territory of Lake Vaya is placed under law protection according to the national nature conservation legislation. Vaya Protected Area covers the reedbeds in the southwestern part of the lake and was designated for the protection of threatened bird species. In 1989 the lake was listed by BirdLife International as an Important Bird Area. In 1998 the lake was designated as a CORINE site due to its European importance to the protection of rare and threatened bird species. It falls within a proposed Natura 2000 site both under the Birds Directive and the Habitats Directive.

Contacts:

RIEW – Burgas

Burgas 8000, P.O.Box 219

67 Perushitsa Str.

Tel./fax: + 359 56 813 205

+ 359 56 813 200

E-mail: riosvbs@unacs.bg

Гребеновиден ръждавец
[*Potamogeton pectinatus*] Fennel Pondweed

на значителен брой водолюбиви птици, главно на малкия корморан [*Ph. pygmeus*], големия корморан [*Ph. carbo*], поиния лебед [*Cygnus cygnus*], голямата белочела гъска [*Anser albifrons*], кафявоглавата потапница [*Aythya ferina*] и качулатата потапница [*Aythya fuligula*]. Бургаското езеро е единственото място в България където се концентрира до 7% от Черноморската популация на тръноопашатата потапница [*Oxyura leucoserphala*]. През зимата са наблюдавани и световно застрашените кървоглав пеликан [*P. crispus*] и червеногуша гъска [*Branta ruficollis*]. Езерото е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на гнездящия тук малък воден бик [*Ixobrychus minutus*].

От бозайниците езерото е от значение за Виграта [*Lutra lutra*].

Възстановителни и консервационни мерки: Предстои изготвянето на план за управление на езерото. В рамките на Българо-швейцарската програма в тръстиките са изградени изкуствени платформи за гнездене на пеликани. Поставени са табели, обозначаващи защитена местност Вая. В защитената местност е изградено укритие за наблюдение на водолюбиви птици. Построени са пункт за наблюдение на птици и кей за лодки на брега на езерото при с. Долно Езеро.

По проект „Бургаски Влажни зони“ се осъществява мониторинг на отделните компоненти на езеро Вая”.

area as a migrating species. Lake Vaya is of global importance to the wintering of a considerable number of waterfowl, mainly of the Pygmy Cormorant [*Phalacrocorax pygmeus*], the Cormorant [*Phalacrocorax carbo*], the Whooper Swan [*Cygnus cygnus*], the White-Fronted Goose [*Anser albifrons*], the Pochard [*Aythya ferina*] and the Tufted Duck [*Aythya fuligula*]. Lake Vaya is the only place in Bulgaria supporting up to 7% of the Black Sea population of the White-Headed Duck [*Oxyura leucoserphala*]. In winter there have been observations of the globally threatened Dalmatian Pelican [*Pelecanus crispus*] and Red-Breasted Goose [*Branta ruficollis*]. The lake is one

of the most important sites in the country and a site of European significance for the protection of the breeding Little Bittern [*Ixobrychus minutus*].

The lake is important to one mammal species, the Otter [*Lutra lutra*].

Restoration and conservation measures: A management plan for the lake is being developed. Within the Bulgarian Swiss Biodiversity Conservation Programme artificial platforms to attract pelicans to breed were built in reedbeds on the Protected Area. Signs were set up to mark Vaya Protected Area. An observation hide for waterbirds was built in the Vaya Protected Area. There is also a bird observation point and a boat quay on the lake bank at the village of Dolno Ezerovo. Within the “Burgas Wetland Areas” project there is monitoring of the individual components of Lake Vaya.

Розови пеликани (*Pelecanus onocrotalus*) White Pelican